

”TUNNEN OLEVANI MATKALLA ASIAANTUNTIJAKSI”

Syitä sosionomikoulutukseen hakeutumiseen ja opiskelijoiden
mietteitä opiskelusta Lahden ammattikorkeakoulussa

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen aikuistyö
Opinnäytetyö
Syksy 2010
Sanna Lehtinen
Sanna Nevalainen
Merja Ojala

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

LEHTINEN, SANNA & NEVALAINEN, SANNA & OJALA, MERJA:

”Tunnen olevani matkalla asiantuntijaksi”

Syitä sosionomikoulutukseen hakeutumiseen ja opiskelijoiden mietteitä opiskelusta Lahden ammattikorkeakoulussa

Sosiaalipedagogisen aikuistyön opinnäytetyö, 52 sivua, 4 liitesivua

Syksy 2010

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä tarkastellaan syitä, miksi opiskelijat ovat hakeutuneet opiskelemaan sosionomiksi (AMK) Lahden ammattikorkeakouluun ja miten opiskelijat ovat perehtyneet sosionomikoulutukseen ennen opiskelemaan hakeutumista. Lisäksi opinnäytetyössä selvitetään, minkälaista on sosionomi koulutuksen sisältö ja miten koulutuksessa näkyvät kansainvälisyys, yrittäjyys ja Lahden ammattikorkeakoulun arvot.

Opinnäytetyössä avataan sosionomi-käsitettä, sosionomin työnkuvaa ja työn edellytyksiä sekä Lahden ammattikorkeakoulun arvoja. Käsitteiden avaaminen selventää lukijalle, mitä sosionomit tekevät, missä he työskentelevät ja minkälaiset arvot toimivat työskentelyn taustalla.

Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisella eli laadullisella kyselylomakkeella, joka koostui pääasiassa avoimista kysymyksistä. Kyselylomakkeisiin on vastannut kaksi toisen vuoden sosionomiopiskelija ryhmää keväällä 2010. Kyselylomakkeiden tuloksien analysoinnissa käytettiin aineistolähtöistä analyysia.

Tutkimustuloksista selviää, miksi opiskelijat ovat hakeutuneet opiskelemaan sosionomeiksi Lahden ammattikorkeakouluun. Hakeutumisvaiheessa opiskelijat kaipaisivat selkeyttä siihen, mikä on sosionomi ja mitä sosionomin työnkuvaan kuuluu. Opinnäytetyön tutkimus selvittää myös koulutuksen sisältöä. Opiskelijoiden mukaan lähiopetustunteja tulisi lisätä ja verkossa tapahtuvaa opetusta vähentää. Lisäksi opiskelijat haluaisivat enemmän syventäviä ammattiopintoja. Tutkimustuloksista ilmeni, että Lahden ammattikorkeakoulun arvot näkyvät koulussa ja koulutuksessa, eivätkä arvot jää epämääräisiksi opinto-oppaan käsitteiksi. Kansainvälisyyttä ja yrittäjyyttä arvostettiin, mutta yrittäjyyden toivottiin olevan kansainvälisyyden tavoin vapaasti valittava aihe. Tutkimustuloksista selviää myös se, että kaiken kaikkiaan opiskelijat ovat tyytyväisiä Lahden ammattikorkeakoulun järjestämään sosionomikoulutukseen.

Avainsanat: Lahden ammattikorkeakoulu, sosionomi (AMK), sosionomikoulutus, koulutukseen hakeutuminen, kvalitatiivinen tutkimus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

LEHTINEN, SANNA & NEVALAINEN, SANNA & OJALA, MERJA:

"I feel that I'm going to be a specialist"

Reasons for gravitating to the Degree Programme in Social Services and student's thoughts about studying in Lahti University of Applied Sciences

Bachelor's Thesis in Social Pedagogy for Work with Adults, 52 pages, 4 appendices

Autumn 2010

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to examine the student's reasons to gravitate to study as Bachelors of Social Services in Lahti University of Applied Sciences. It also examines how students familiarized themselves with the Degree Programme in Social Services before applying for education. The thesis clarifies the content of education and how internationality, entrepreneurship and the values of Lahti University of Applied Sciences shows in education.

The theory part clarifies terms such as Bachelor of Social Services, what is the content of the work and what the work requires. The values of Lahti University of Applied Sciences are also explained in the theory section. Explaining these previously mentioned terms, clarifies what Bachelor of Social Services really is and where she or he is able to work. The theory section also clarifies the values on which the whole work is based.

The research is carried out with a qualitative questionnaire, which included mostly open questions. The questionnaires were answered by two groups of second year students from the Degree Programme in Social Services. Inquiries were made in spring 2010. The method of analyzing is grounded theory.

Results indicated student's reasons to gravitate to the Degree Programme in Social Services in Lahti University of Applied Sciences. At the moment of gravitating, students felt that they would like to get more detailed information about what a Bachelor of Social Services really is and what the work includes. The research also clarifies the content of education. Students thought that the number of contact studies should be increased and e-learning should be decreased. They hoped for more orienting professional studies. The results showed that the values of the school weren't only strange terms in the curriculum, but they really showed in education. Students who answered the questionnaire appreciated both internationality and entrepreneurship, but they also hoped that entrepreneurship should be optional just like internationality is. The results also showed that students were very satisfied with the Degree Programme in Social Services organized in Lahti University of Applied Sciences.

Key words: Lahti University of Applied Sciences, Bachelor of Social Services, Degree Programme in Social Services, gravitating to education, qualitative research

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	KESKEISET KÄSITTEET	2
2.1	Sosionomikoulutus	3
2.2	Sosionomin työn sisältö	6
2.3	Sosionomin työn edellytykset	7
2.4	Arvot	9
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	11
3.1	Tavoitteet	11
3.2	Tutkimusongelma	12
3.3	Aineiston keruu ja analysointi	12
3.3.1	Kyselylomake	13
3.3.2	Aineiston analysointi	15
4	TUTKIMUSTULOKSET	16
4.1	Vastaajien lähtökohdat	16
4.2	Syitä sosiaalialalle hakeutumiseen	17
4.3	Koulutukseen perehtyminen	19
4.4	Epäilyksiä ennen koulutukseen hakeutumista	20
4.5	Ennakkotietoutta sosiaalialasta	21
4.6	Muokattavaa koulutuksen sisällössä	22
4.7	Arvoja	23
4.8	Kansainvälisyys ja yrittäjyys opinnoissa	24
4.9	Opetussuunnitelma mukana sosionomiksi kehittämisessä	25
4.10	Koulutuksen suosittelu	26
5	TUTKIMUSTULOSTEN JOHTOPÄÄTÖKSET	27
5.1	Syitä hakeutumiselle	27
5.2	Koulutukseen perehtyminen	29
5.3	Epäilyksiä ennen koulutukseen hakeutumista	31
5.4	Ennakkotietoutta sosiaalialasta	33
5.5	Muokattavaa koulutuksen sisällössä	34
5.6	Arvoja	37
5.7	Kansainvälisyys ja yrittäjyys opinnoissa	40

5.8	Opetussuunnitelma mukana sosionomiksi kehittämisessä	42
5.9	Koulutuksen suosittelu	43
6	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	44
7	POHDINTA	46
8	JATKOTUTKIMUSAIHEET	48
	LÄHTEET	49
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Sosionomi (AMK) -koulutukseen hakevien määrä on ollut viimeisen vuosikymmenen aikaan jatkuvassa kasvussa. Nykyisin sosionomiopinnot aloittaa noin 2000 suomalaista vuosittain. Erilaisia syitä sosionomikoulutukseen hakeutumiselle on yhtä paljon kuin hakijoitakin. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Lahden ammattikorkeakoulussa sosionomiksi opiskelevien syitä koulutukseen hakeutumiseen, sekä heidän omia mielipiteitään koulutuksen sisällöstä. Vastaavaa tutkimusta aiheesta ei ole aiemmin tehty, joten opinnäytetyön tekijät halusivat olla edelläkävijöitä tässä asiassa ja saada aikaan uusia tutkimustuloksia, joita Lahden ammattikorkeakoulu voi halutessaan hyödyntää suunnitellessaan ja kehittäessään sosionomikoulutustaan.

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin laadullisella kyselylomakkeella. Kyselyyn osallistui kaksi toisen vuoden sosionomiopiskelijaryhmää, joista toinen oli suuntautunut sosiaalipedagogiseen lapsi- ja nuorisotyöhön ja toinen sosiaalipedagogiseen aikuistyöhön. Kyselyyn vastasi yhteensä neljäkymmentä sosionomiopiskelijaa.

Opinnäytetyön kirjallisen osion alussa selvitetään lukijalle teoriapohjaa sosionomikoulutuksesta ja sosionomin työstä. Seuraavaksi raportoidaan kyselylomakkeilla saatuja vastauksia nostamalla esiin pääsääntöisesti enemmistön näkemyksiä. Lopuksi kerrotaan saatujen vastausten pohjalta tehdyistä johtopäätöksistä sekä opinnäytetyön eettisyydestä ja luotettavuudesta. Lisäksi loppuun on koottu opinnäytetyön tekijöiden ajatuksia mahdollisista jatkotutkimusaiheista.

2 KESKEISET KÄSITTEET

Opinnäytetyön keskeisiksi ja avattaviksi käsitteiksi on nostettu sosionomikoulutus, sosionomin työn sisältö, työn asettamat edellytykset sekä sosionomin työn taustalta löytyvät arvot. Sosionomikoulutus ja sosionomin työ ovat valittu keskeisiksi käsitteiksi siitä syystä, että opinnäytetyön sisällön ymmärtäminen edellyttää kyseisten käsitteiden hallintaa. Opinnäytetyön tekijät ovat todenneet, että vain harvat tietävät, mitä sosionomin koulutus ja työ pitävät sisällään.

Koska opinnäytetyössä selvitetään syitä sosionomikoulutukseen hakeutumiselle, on olennaista avata myös käsite ”sosionomin työn edellytykset”. Myös yksilön omat arvot ovat osaltaan vaikuttamassa päätökseen hakeutua kyseiseen koulutukseen, joten opinnäytetyön tekijät näkevät myös näiden käsitteiden avaamisen olennaisena.

Teoreettisena viitekehyksenä toimii Parjasen työntö-veto -teoria, jonka Nieminen ja Ahola (2003, 43) tuovat teoksessaan esiin. Teoriassa vetona tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä koulutus antaa tai lupaa opiskelijalle. Veto-tekijöihin voidaan myös luetella tulevaisuuden työmarkkinat, alan mielenkiintoisuus ja tuleva ammatti. Syinä koulutukseen hakeutumiseen ovat veto-tekijät, kun taas työntö-tekijät ovat useimmiten syynä siihen, miksi koulutus keskeytetään.

Opinnäytetyössä lähteenä on käytetty paljon Borgmanin lähdekirjallisuutta. Sosionomeista ja sosiaalialan käsitteistä on hyvin vähän tietoa sosiaalialan kirjallisuuslähteissä, jonka vuoksi opinnäytetyön teorioihin valittiin enimmäkseen Borgmanin kirjoittamia teoksia. Opinnäytetyössä on käytetty myös Mäkisen, Raatikaisen, Rahikan ja Saarnion vuonna 2009 julkaisemaa Ammattina sosionomi -kirjaa. Kyseinen kirja luetaan oppikirjaksi, mutta kirjassa kerrotaan hyvin monipuolisesti sosionomin työnkuvasta ja siitä, millaisia valmiuksia sosionomi tarvitsee haastavassa työelämässä. Tämän vuoksi opinnäytetyön tekijät valitsivat tämän teoksen kuvaamaan sosionomin moninaista työtä.

2.1 Sosionomikoulutus

Ammattikorkeakouluista on voinut valmistua sosionomi (AMK) -nimikkeellä vuodesta 1999 lähtien ja sitä ennen sosiaalialan koulutus on ollut opistotasoisista. Ensimmäisinä vuosina valmistuneita sosionomeja oli noin sata, mutta valmistuvien sosionomien joukko on kasvanut tasaisesti vuodesta toiseen. Esimerkiksi jo vuonna 2004 työmarkkinoille siirtyi ammattikorkeakoulusta yhteensä 9902 sosionomia. (Borgman 2006, 159.)

Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) vuonna 2003 kokoaman aineiston mukaan ensisijaisten sosionomikoulutukseen hakijoiden määrä on ollut viimevuosina koulukohtaisesti minimissään kaksinkertainen ja maksimissaan viisinkertainen aloituspaikkojen määrään verrattuna. Vuosittain sosionomikoulutuksen aloittaa noin 1500 opiskelijaa nuorisokoulutuksessa ja muissa koulutusohjelmissä noin 300–500 opiskelijaa, joista suurin osa sijoittuu aikuiskoulutukseen. (Borgman 2006, 169–170.)

Nykyisin Suomessa voi suorittaa sosionomitutkinnon 23:ssa eri ammattikorkeakoulussa (Viinamäki 2008, 195), jotka sijaitsevat muun muassa Lahdessa, Hämeenlinnassa, Mikkelissä sekä Rovaniemellä. Suuntautumisvaihtoehdot vaihtelevat ammattikorkeakouluittain, ja esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulussa sosionomikoulutuksessa korostuvat sosiaalipedagogisen eli kasvattavan työn periaatteet. Suuntautumisvaihtoehtoina Lahden ammattikorkeakoulussa ovat sosiaalipedagoginen aikuistyö sekä sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö.

Lahden ammattikorkeakoulun (2008, 8) opinto-oppaan mukaan sosionomin koulutus on laajuudeltaan 210 opintopistettä (op). Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin opiskelua (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 5).

Opinto-oppaan (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 8) mukaan sosionomikoulutuksen opinnot jakautuvat seuraavasti:

*”Perusopinnot 22 op.
Sosiaalialan yhteiset ammattiopinnot 83 op.
Sosiaalialan suuntaavat ammattiopinnot 30 op.
Harjoittelu 45 op.
Opinnäytetyö 15 op.
Vapaasti valittavat opinnot 15 op.”*

Sosionomikoulutuksen tavoitteena on taata koulutuksesta valmistuville opiskelijoille mahdollisimman monipuolinen ammattitaito toimia sosiaalialalla. Ammattitaidon hallitsemisessa keskeistä on yksilön hyvinvointiin ja toimintakykyyn vaikuttaviin asioihin ja tekijöihin riittävä perehtyminen. Koulutuksen päämääränä on se, että koulutuksesta valmistunut sosionomi on saanut työn edellyttämän ammattitaidon. Lahden ammattikorkeakoulun päämääränä taas on kouluttaa sosionomeista sosiaalialan asiantuntijoita, jotka osaavat yhdistää teoreettisen tiedon ja käytännön taidot toisiinsa. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 1.)

Opiskelijoiden käytännön taitojen harjoittamiseksi sosionomikoulutukseen on sisällytetty paljon erilaisia projekteja ja hankkeita, jotka toteutetaan yhteistyössä työelämän kanssa. Näiden lisäksi opintoihin on sisällytetty useampi käytännön harjoittelujakso sekä opinnäytetyö, joiden kautta opiskelijalla on mahdollisuus perehtyä tarkemmin häntä itseään kiinnostaviin sosiaalialantyön muotoihin. (Borgman 2006, 164.) Edellä mainittuja sosiaalialantyön muotoja voivat olla esimerkiksi päihde-, mielenterveys- tai lastensuojelutyö.

Lahden ammattikorkeakoulun opinto-oppaassa (2008, 22–22) on ammattiin suuntaavien opintojen jakautuminen lapsi- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa seuraava:

”Varhaiskasvatus 9 op, lasten ja nuorten luovuutta tukevat menetelmät 3 op, erityiskasvatus 4 op, lastensuojelu 5 op, mielenterveys 4 op, nuorisososiaalityö ja sosiaalipedagoginen työ koulussa 5 op.”

Sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehdossa taas ammattiin suuntaavat opinnot jakautuvat seuraavasti (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 22–26):

"Lastensuojelu 3 op, mielenterveys 3 op, päihderiippuvuus ja päihdetyö 3 op, ikääntyminen 3 op, vammaisuus 3 op, erityisalueiden kirjapaketit 3 op + 3 op, kansalaistoiminta ja sosiaalipedagoginen aikuistyö 3 op, luovat ja toiminnalliset menetelmät sosiaalipedagogisessa aikuistyössä 3 op sekä hyvinvointipalveluiden strateginen kehittäminen 3 op."

Sosiaalipedagogisessa lapsi- ja nuorisotyön koulutusohjelmassa on enemmän lasten ja nuorten kanssa tehtävään työskentelyyn liittyviä ammattiopintoja kun taas sosiaalipedagogisen aikuistyön koulutusohjelmassa ammattiopinnot suuntautuvat aikuissosiaalityön aiheisiin.

Koulutus tarjoaa kaiken kaikkiaan erittäin monipuolista opetusta, joka antaa valmistuville sosiaalialan ammattilaisille monenlaisia valmiuksia toimia työelämässä asiakkaidensa hyvinvoinnin hyväksi. Koulutus sisältää erilaisia työotteita, joita ovat kasvattavat, kuntouttavat, toimintakykyä ja hyvinvointia ylläpitävät sekä ongelmien ehkäisemiseksi tarkoitetut ennakoiivat työotteet. Ammattikorkeakoulutuksen tarjoamia monipuolisia työotteita käsitellään ja pohditaan koulutuksessa yksilön, sosiaalisen ja yhteiskunnallisen perspektiivin kautta. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 64.)

Sosionomi (AMK) tekee sosiaalialan työtä ihmisten parissa auttaen ihmisiä heidän arjessaan. Sosionomi on asiakkailtensa tuki ja turva heidän arkielämän toiminoissa ja ongelmissa. Arkielämään kuuluu erilaisia toimintoja, johon asiakkaat usein tarvitsevat apua ja ohjausta. Sosionomin työnkuvaan voi kuulua esimerkiksi ikääntyneiden ja vanhuksien hyvinvoinnin tukeminen, perheiden ongelmien selvittäminen, asiakkaiden vanhemmuuden tukeminen ja päihdeasiakkaiden päihteettömyyden tukeminen. (Mäkinen ym. 2009, 64–65.)

2.2 Sosionomin työn sisältö

Sosionomin työ on pääasiassa ongelmaratkaisua erilaisissa ja poikkeuksellisissa elämäntilanteissa, joissa asiakasta autetaan muutenkin kuin pelkästään palvelujen avulla. Työn tarpeen taustalla on erilaisia tekijöitä, jotka voivat olla hyvinkin monimuotoisia. Tekijät voivat olla joko aineettomia tai aineellisia kuten psyykkiset ja sosiaaliset tekijät. Sosionomi pyrkii työssään vähentämään osattomuutta, poistamaan resurssivajeita sekä edistämään sosiaalisten oikeuksien toteutumista. Sosionomin työssä tärkeää on yksilökohtainen muutostyö, jonka tarkoituksena on parantaa asiakkaiden elämäntilanteita, vahvistaa yksilön elämäntilannetta sekä sosiaalisia toimintaedellytyksiä. (Mäkinen ym. 2009, 81.)

Sosionomien tekemä sosiaalityö on hyvin laaja-alaista, joka sisältää ihmisten perusturvallisuuden suuntautuvaa, ja ongelmien ehkäisemiseksi tehtävää ennaltaohjaavaa työtä. Sosiaalityöhön sisältyy myös yksilön-, perheiden-, sekä yhteisön kanssa tehtävä työ. (Borgman, DalMaso, Hakonen, Honkakoski & Lyhty 2001, 24.)

Borgmanin ym. (2001, 7) mukaan sosionomilla on valmius vastata konkreettisesti yksilöiden tarpeisiin, jotka kuuluvat sosiaaliseen turvallisuuteen ja toimintakykyyn sekä arkielämän mielekkyyden saavuttamiseen. Yksilöiden tarpeet voivat vaihdella paljonkin erilaisissa elämäntilanteissa, elämän eri vaiheissa ja alueilla.

Sosionomin työssä on tärkeää yksilöiden, perheiden ja monenlaisten sosiaalisten asiakasryhmien tukeminen. Asiakkaiden yhteiskunnallista osallisuutta ja toimintaedellytyksiä yhteiskunnassa pyritään tukemaan, jotta asiakkailta olisi mahdollisuus hyvään ja miellyttävään elämään. (Borgman ym. 2001, 12.) Sosionomi pyrkii työllään myös vaikuttamaan. Vaikuttaminen kohdistetaan sekä yksilöön, että hänen ympäristöönsä. Asioihin vaikuttamalla saadaan tarvittavia muutoksia aikaan. (Borgman ym. 2001, 22.)

Sosionomin työssä on tärkeää ymmärtää ja myös turvata ihmisten sosiaalinen osallisuus sekä toimintakyky yhteiskunnassa. Sosiaalisen osallisuuden turvaamisen tulee toteutua sekä laitosasumisessa että avohuollossa. Laitosasuminen toteutuu silloin, kun yksilö ei enää jostain syystä pysty asumaan kotonaan ja hän tarvitsee ympärivuorokautista apua ja huolenpitoa. Avohuollossa oleva yksilö voi asua kotona ja saada tarvittavia tukitoimenpiteitä sekä palveluita ongelmiansa hoitoon. Borgmanin ym. (2001; 22, 164) mukaan sosionomin tulee osata kuntouttavaa ja ohjauksellista työtettä hyväksi käyttäen parantaa ihmisen elämänhallintaa ja oikeutta määrätä itseään koskevista asioista. Oleellista sosionomin työssä on tuntee tuki- ja palvelujärjestelmät, yksilön yhteiskunnalliset oikeudet sekä kolmannen sektorin ja yksityisen palveluntarjoajan mahdollisuudet tukemiseen. Eri sektorien antamien palveluiden tuntemus mahdollistaa sosionomille parhaimmat edellytykset auttaa ja antamaan asiakkaillensa parhain mahdollinen apu ja tuki.

2.3 Sosionomin työn edellytykset

Sosionomin työn edellytyksenä on, että sosionomi ymmärtää vuorovaikutuksen-, työyhteisössä toimimisen- ja tutkimisen taidot. Vuorovaikutustaitoja sosionomi tarvitsee muun muassa asiakastilanteissa ja toimiessaan työyhteisössä. Asiakastilanteet ovat sosionomin työn perusta, mutta lisäksi työssä tarvitaan tutkivaa otetta, jotta mahdollisia muutoksia saadaan aikaan. (Borgman 2006, 164.)

Asiakastyössä vuorovaikutustaidot ilmenevät pääasiassa puhumisessa, kuuntelemisessa ja sosionomin toiminnassa. Vuorovaikutustaidoista kuuntelemisen taitoa painotetaan sosionomin työssä eniten, koska sosionomin on tärkeää osata antaa asiakkaalle kuva aktiivisesta läsnäolosta kuuntelemalla asiakasta. (Borgman ym. 2001, 18.)

Borgman ym. (2001, 18) toteaa, että vuorovaikutukseen liittyy oleellisena osana myös kanssakulkemisen taito. Kanssakulkemisella tarkoitetaan sitä, että sosionomi osaa hahmottaa asiakkaan tarpeita ja tukea häntä tarvittaessa heidän kulkiesaan yhdessä kohti tavoiteltua päämäärää. Kanssakulkemisessa on tärkeää osata ymmärtää asiakkaan omaa elämää ja kohdella asiakasta hänen oman elämänsä asiantuntijana. Asiakas tulee kohdata kunnioittavasti ja hänet tulee ottaa huomioon tasavertaisena toimijana.

Sosionomin työssä edellytetään myös hyvää viestinnän taitoa. Sekä sanallisella että sanattomalla viestinnällä sosionomi kykenee tavoitteellisesti vaikuttamaan muun muassa ihmisiin, asioihin ja yhteiskuntaan. Sosionomin työssä on tärkeää pystyä tuomaan näkemyksensä, mielipiteensä, asiansa ja perustelunsa esiin selkeästi eri tilanteissa. (Borgman ym. 2001, 18.)

Sosionomin työssä on tärkeää osata toimia ammattitaitoisesti ja suunnitelmallisesti ottaen asiakkaan omat lähtökohdat huomioon. Sosionomin tulee tuntea ja ymmärtää moraalinen vastuunsa, jotta hän osaa toimia ja käyttää valtaansa oikein. Sosionomit työskentelevät yhä enemmän moniammatillisissa ja -kulttuurisissa työympäristöissä, jolloin on tärkeää, että sosionomi osaa tuoda esille oman osaamisensa kunnioittaen kuitenkin muiden työyhteisössä toimivien henkilöiden ammattitaitoa ja työskentelyä. (Borgman ym. 2001, 19–20.)

Sosionomin työ on usein itsenäistä, jolloin on tärkeää, että hän kykenee organisoimaan työnsä. Hänen on pystyttävä priorisoimaan työtään esimerkiksi erottamalla kiireiset tehtävät vähemmän kiireisistä. Sosionomi ei ole kaikkivoipa, joten hänen pitää osata tiedostaa myös oma rajallisuutensa ja jaksamisensa työssään. (Borgman ym. 2001, 19.)

Sosionomin työssä painotetaan asiakastyön tärkeyttä ja yleensä työn kuvitellaan sisältävän vain neuvontaa ja ohjausta asiakastilanteissa. Kuitenkin sosionomin työssä yksi tärkeä osa-alue on tutkiminen. Tutkimustyössä tarvitaan arvioivaa, tutkivaa ja kehittävää työtä, jotta asiakastyöstä, ammattikäytännöistä ja alueel-

lisessa toiminnassa pystytään kehittymään ja muuttumaan tarvittaessa. (Borgman ym. 2001, 20.)

Keskeistä sosionomin ammatillisessa osaamisessa on sosiaalialan käytäntöjen kehittäminen. Kehittäminen kohdistuu yleensä erilaisiin asiakastyön prosesseihin, työyhteisöön ja sen toimintaan. Tärkeää on myös pyrkiä muokkaamaan erilaisia palveluita ja palvelurakenteita sekä yhteiskunnallisia toimintamalleja. Sosionomin tuleekin pyrkiä kehittämään työyhteisöä ja varsinaista työtään niin, että tehtävä työ vastaa parhaiten asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. (Borgman ym. 2001, 20.)

2.4 Arvot

Sosiaalialan omat arvot, jotka ovat kirjattu sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian eettisiin ohjeisiin (2005, 7–8), ovat: *”ihmisoikeudet, ihmisarvo, itsemääräämisoikeus, oikeus yksityisyyteen, osallistumisoikeus ja oikeus tulla kohdatuksi kokonaisvaltaisesti”*. Talentian arvot näkyvät vahvasti myös Lahden ammattikorkeakoulun arvoissa. Lahden ammattikorkeakoulun arvoja ovat *”luottamus, avoimuus, asiakaslähtöisyys, toisen ihmisen arvostaminen sekä uudistuminen”* (Lahden ammattikorkeakoulu 2007, 4). Kyseiset arvot ohjaavat Lahden ammattikorkeakoulun toimintaa ja koulutusta, sekä sosiaalialalla tehtävää työtä ihmisten auttamiseksi.

Sosiaalialan työn sisältö muodostuu teoreettisesta tiedosta, arvoista sekä sosionomin henkilökohtaisista taidoista välittää neuvoja ja palveluja asiakkaille (Raunio 2009, 26–28). Sosiaalialan työn tärkeimpänä lähtökohtana on pidetty arvoja. Ros-tilan (2001) mukaan sosiaalialan työn tärkein lähtökohta ja sosiaalialan työn ydin on erilaisten arvojen ja normien tiedostaminen sekä sosionomin tietoisuus omista arvoista ja eettisestä vastuunotosta (Raunio 2009, 82).

Sosiaalialan työn taustalla on Blennbergerin (2000) mukaan moninaisia arvoja. Arvoihin luetellaan humanisuus, solidaarius, ihmisarvo ja inhimilliset oikeudet. Sosiaalialan työn kansainvälisen määritelmän (IFSW 2000) mukaan sosiaalialan työn lähtökohtana ovat humaniset ja demokraattiset ihanteet. Lisäksi tärkeinä arvoina pidetään ihmisten tasa-arvoa, arvokkuutta sekä ihmisarvon kunnioittamista. (Raunio 2009, 86.)

Arvoihin voidaan liittää vielä sosiaalialan kestäviä arvoja, joita ovat asiakkaiden subjektiivisuuden tukeminen ja heidän voimavarojensa vahvistaminen, ihmisarvon kunnioittaminen, asiakkaiden osallisuuden edistäminen sekä heidän sosiaalisen toimintakyvyn ja oikeuksiensa turvaaminen. Sosiaaliala on jatkuvassa muutoksessa ja näiden tärkeiden arvojen hallitseminen auttaa uusien asioiden ymmärtämistä ja myös niissä toimimista. (Borgman 2006, 228.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta, joka toteutettiin kyselylomakkeella. Kyselylomake (LIITE 1) koostui pääasiassa avoimista kysymyksistä. Tutkimuksen kohderyhminä olivat kaksi toisen vuoden sosionomiopiskelijaryhmää. Opiskelijat olivat suuntautuneet joko sosiaalipedagogiseen aikuistyön tai sosiaalipedagogiseen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehtoon. Opinnäytetyötä varten haettiin tutkimuslupa Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden koulutuspäälliköltä keväällä 2010.

Ennen kyselyiden tekoa opinnäytetyön tekijät sopivat kohderyhmien opettajien kanssa aikatauluista, milloin opinnäytetyön tekijät voisivat tulla keräämään vastaukset kyselylomakkeisiin. Opinnäytetyön tekijät olivat paikalla kyselylomakkeiden täytön ajan, jotta tekijät voisivat antaa ohjeita koskien kyselylomakkeiden täyttämistä. Kohderyhmät täyttivät kyselylomakkeet kahtena päivänä toukokuussa 2010. Opinnäytetyön tekijät alkoivat analysoida aineistoa kesällä 2010, jonka jälkeen opinnäytetyön tekijät alkoivat kirjoittaa tutkimusraporttia.

3.1 Tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kyselylomakkeen avulla, miksi opiskelijat ovat hakeutuneet opiskelemaan sosionomikoulutukseen ja minkälaiset ovat heidän arvonsa. Samalla haluttiin saada selville opiskelijoiden mielipiteitä sosionomikoulutuksen sisällöstä sekä siitä, mihin opiskelijoiden mielestä tulisi kiinnittää enemmän huomiota koulutusta suunniteltaessa ja kehittäessä. Opinnäytetyön varsinaisena tavoitteena oli saada aikaan sellaisia tutkimustuloksia, joita toimeksiantaja eli Lahden ammattikorkeakoulu voisi tulevaisuudessa halutessaan hyödyntää kehittäessään sosionomikoulutusta.

Opinnäytetyön tekijöiden omina tavoitteina oli saada kokemusta kyselytutkimuksen tekemisestä, laadullisen tutkimuksen analysoinnissa käytettävistä menetelmistä sekä tutkimusraportin kirjoittamisesta. Opinnäytetyön tekijöiden tärkeimmäksi asettamana tavoitteena oli saada aikaan luotettava ja laadukas opinnäytetyö, joka valmistuu suunnitellussa aikataulussa. Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti myös opinnäytetyön tekijöiden oma kiinnostus aihetta kohtaan, sekä se, että vastaavaa tutkimusta ei ollut aiemmin tehty. Näin ollen opinnäytetyön tekijät halusivat saada aikaa jotain uutta.

3.2 Tutkimusongelma

Tutkimusongelman määrittely ja tutkimuskysymysten muotoilu ovat tärkeitä selvittää ennen tutkimuksessa käytettävän aineiston keruuta. Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset voivat kuitenkin muuttua tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 125–126.)

Opinnäytetyön tekijät määrittivät tutkimusongelmaksi seuraavat asiat:

- Miksi Lahden ammattikorkeakoulun sosionomikoulutukseen hakeudutaan?
- Miten koulutus vastaa opiskelijoiden tarpeisiin ja odotuksiin?
- Miten Lahden ammattikorkeakoulu ja opetussuunnitelma tukevat opiskelijoiden kehittymistä sosionomiksi?

3.3 Aineiston keruu ja analysointi

Opinnäytetyössä käytetty tutkimusaineisto kerättiin laadullisella eli kvalitatiivisella kyselylomakkeella (LIITE 1), sillä kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tuomaan esiin mahdollisimman kokonaisvaltaista tietoa, joka on hankittu luonnolli-

nessä tilanteessa. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa voi kerätä esimerkiksi haastatteluilla, havainnoinnilla tai erilaisten dokumenttien perusteella (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.)

Hirsjärven ym. (2009, 161) mukaan laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää valita tutkimusryhmä tarkasti eikä käyttää satunnaista tai arvottua ryhmää. Opinnäytetyössä tutkimusaineisto kerättiin kahdelta toisen vuoden sosionomiopiskelijaryhmältä. Toinen ryhmä oli suuntautunut sosiaalipedagogiseen aikuistyöhön ja toinen sosiaalipedagogiseen lapsi- ja nuorisotyöhön. Kysely tehtiin kahdelle eri suuntautumisvaihtoehdon ryhmälle siitä syystä, että opinnäytetyön tekijät halusivat saada selville, kuinka suuresti vastaukset poikkeavat toisistaan eri suuntautumisvaihtoehdoissa opiskelevien kesken. Juuri kyseisiin toisen vuoden opiskelijaryhmiin päädyttiin lähinnä yhteisten aikataulujen yhteensopivuuden takia. Opinnäytetyön tekijät halusivat saada kyselyt tehtyä kevään 2010 aikana, ja juuri kyseisten kahden sosionomiopiskelijaryhmän kanssa aikataulut sopivat parhaiten yhteen kyselyiden toteuttamista varten. Lisäksi kohderyhmien opiskelijat olivat opiskelleet jo jonkin aikaa, joten he osaisivat arvioida myös koulutuksen sisältöä.

Kyselyä toteuttaessa opinnäytetyön tekijät kertoivat kohderyhmien opiskelijoille opinnäytetyön taustasta ja tarkoituksesta sekä kyselylomakkeiden täyttöohjeista. Kohderyhmien opiskelijoita pyydettiin lukemaan kaikki kysymykset aluksi läpi ennen kun he alkavat täyttää kyselylomaketta. Opinnäytetyön tekijät olivat paikalla kyselylomakkeiden täytön ajan, jotta kohderyhmät voisivat esittää tekijöille mahdollisia tarkentavia kysymyksiä, kyselylomakkeiden vastauksista tulisi luotettavia ja tekijät saivat kerättyä täytetyt kyselylomakkeet välittömästi takaisin.

3.3.1 Kyselylomake

Kyselylomakkeen avoimilla kysymyksillä pystytään selvittämään asioita, joista ei olla vielä täysin selvillä. Avoimet kysymykset sopivat erinomaisesti esitutkimusten kyselylomakkeisiin, joiden aiheita ei ole aiemmin tutkittu. Kyselylomaketta tulee testata ennen sen käyttöä, jotta voidaan selvittää kyselylomakkeen selkeys ja

yksiselitteisyys, mitta ja vastaamiseen käytetty aika, sekä muokata kyselylomakkeiden kysymyksiä niin, että ne ovat tarkoituksenmukaisia tutkimusongelman kannalta. (Vilkkä 2005, 87–89.)

Kyselylomake valittiin aineistokeruumenetelmäksi siksi, että tarkoituksena oli saada mahdollisimman laaja-alainen näkemys eri-ikäisiltä sosionomiopiskelijoilta. Avoimet kysymykset tuovat esiin enemmän opiskelijoiden mielipiteitä ja näkökantoja, jonka vuoksi avoimet kysymykset koettiin tarkoituksenmukaisiksi.

Opinnäytetyön kyselylomake koostui neljästä eri osa-alueesta; vastaajan taustatiedoista, koulutukseen hakeutumisesta, koulutuksen sisällöstä, sekä tulevaisuudesta koulutuksen loppuajalla.

Ensimmäinen osio käsitteli vastaajien taustatietoja, joita olivat ikä, sukupuoli, pohjakoulutus sekä opintojen suuntautumisvaihtoehto. Kyseiset asiat haluttiin tietää siksi, että vastauksia analysoitaessa pystyttäisiin vertailemaan vastauksia eri suuntautumisvaihtoehtoissa opiskelevien kesken. Samalla pystyttäisiin myös kiinnittämään huomiota siihen, vaikuttaako opiskelijan ikä vastauksiin.

Toinen osio kyselylomakkeessa käsitteli koulutukseen hakeutumista. Kyseisessä osiossa haluttiin selvittää syitä sille, miksi opiskelijat olivat hakeutuneet juuri Lahden ammattikorkeakoulussa järjestettävään sosionomikoulutukseen. Samalla haluttiin selvittää sitä, millaista ja mistä hankittua tietoa opiskelijoilla oli Lahden ammattikorkeakoulusta sekä tulevasta ammatistaan ennen koulutuksen alkua.

Kyselylomakkeen kolmas osio sisälsi kysymyksiä liittyen sosionomikoulutuksen sisältöön. Osiossa haluttiin selvittää opiskelijoiden mielipiteitä Lahden ammattikorkeakoulun ylläpitämistä arvoista ja opetussuunnitelmasta, sekä sen tukevuudesta opinnoissa. Samalla haluttiin saada selville, kuinka hyvin koulutus vastaa opiskelijoiden omia ennakko-odotuksia. Viimeinen kyselylomakkeen osio koostui opiskelijoiden tulevaisuudesta opintojen loppupuolella ja niiden päättymisen jälkeen.

Opinnäytetyössä kyselylomaketta testattiin ennen tutkimusta viidellä eri-ikäisellä ulkopuolisella henkilöllä, jotta saatiin tietoa siitä, olivatko kysymykset tarkoituksenmukaisia ja selkeitä. Testausten perusteella kysymyksiin tehtiin muutoksia, jotta kyselylomake selvittäisi tutkimusongelman kannalta tärkeitä asioita. Kyselylomakkeen testaukseen osallistuneet henkilöt arvottiin satunnaisesti.

3.3.2 Aineiston analysointi

Laadullisen tutkimuksen analysoimisessa voidaan käyttää menetelminä joko induktiivista, abduktiivista tai deduktiivista analyysia. Induktiivinen eli aineistolähtöinen analyysi pyrkii yleistämään yksittäisestä yleiseen kun taas deduktiivinen analyysi on teorialähtöistä analysointia. Abduktiivinen analyysi on induktiivisen ja deduktiivisen analyysin välimuoto, jossa teoria ja kerätty aineisto vuorottelevat keskenään. (Kananen 2008, 90–91.) Opinnäytetyössä käytetään induktiivista eli aineistolähtöistä analyysia, koska tarkoituksena on löytää uusia, tutkimattomia seikkoja. Opinnäytetyössä saatujen tutkimustulosten analysoinnissa korostuu myös empiirisen analyysin periaatteet. Toisin kuin teoreettisessa analyysissä, empiirisessä analyysissä pyritään häivyttämään tiedonantajien eli tässä tapauksessa kyselyyn vastanneiden tunnistettavuus yksilöinä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 21–22).

Opinnäytetyön tekijät aloittivat aineiston käsittelyn ja analysoinnin kirjaamalla aluksi sähköiseen muotoon kaikki saamansa vastaukset. Tässä vaiheessa eroteltiin toisistaan vain eri suuntautumismuotoissa opiskelevien vastaukset. Vastauksien muuntaminen sähköiseen muotoon helpotti opinnäytetyön tekijöiden aineiston analysointia, sillä saadut vastaukset olivat näin ollen sähköisesti kaikkien opinnäytetyön tekijöiden saatavilla. Opinnäytetyön tekijät aloittivat varsinaisen analysoinnin kesän 2010 aikana, jolloin saadut vastaukset jaettiin kolmen opinnäytetyön tekijän kesken kysymyskohtaisesti. Jokainen opinnäytetyön tekijä kävi oman osa-alueensa läpi alustavasti, jonka jälkeen kysymyksiä analysoitiin vielä yhdessä kaikkien opinnäytetyön tekijöiden kesken.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyön kirjallisessa osiossa on nostettu esiin lainauksia kyselylomakkeisiin saaduista vastauksista. Esiin nostetut lainaukset olivat enemmistön vastauksia. Opinnäytetyön tekijät halusivat nostaa enemmistön vastauksien lisäksi esille myös muutaman aivan eriävän mielipiteen, koska tarkoitus oli, että Lahden ammattikorkeakoulu voisi halutessaan hyödyntää tietoja kehittäessään ja suunnitellessaan sosionomikoulutusta.

Useimpien kysymysten kohdalla ei ollut suurta eroa sillä, opiskeliko vastaaja sosiaalipedagogisen aikuistyön vai sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön puolella. Näin ollen opinnäytetyön tekijät eivät kokeneet tarpeelliseksi eritellä jokaisen kysymyksen kohdalla, kummassa suuntautumisvaihtoehdossa vastauksen antaja opiskeli. Samalla opinnäytetyön tekijät pystyivät paremmin häivyttämään vastaajan henkilöllisyyden.

4.1 Vastaajien lähtökohdat

Opinnäytetyön tutkimukseen osallistui 40 sosionomiopiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Taulukosta 1 selviää, että suurin osa vastaajista oli 18–24-vuotiaita ja naisia, mutta joukkoon mahtui kaikenikäisiä, ja lisäksi neljä miespuolista sosionomiopiskelijaa. Pohjakoulutuksena 3/4 vastaajista oli lukio tai ylioppilaskoulutus. Lisäksi vastaajissa oli myös muun muassa lähihoitajan tutkinnon tai muun toisen asteen tutkinnon suorittaneita. ”Muu koulutus” -kohdan valitsivat yhdistetyn lukio- tai ylioppilaskoulutuksen ja toisen asteen koulutuksen käyneet vastaajat. Pohjakoulutuksessa lukion suorittaneiden lisäksi ilmeni muun muassa artesaani-, leipuri-kondiittori-, koulunkäyntiavustaja- ja tradenomitutkinnon suorittaneita henkilöitä.

TAULUKKO 1. Opinnäytetyön kyselylomakkeisiin osallistuneiden vastaajien taustatiedot (n = 40)

VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT	
Ikä	
18–24 v.	31 kpl
25–34 v.	6 kpl
35–44 v.	1 kpl
45–54 v.	2 kpl
Sukupuoli	
Nainen	36 kpl
Mies	4 kpl
Pohjakoulutus	
Lukio / ylioppilas	30 kpl
Toisen asteen koulutus, lähihoitaja	1 kpl
Toisen asteen koulutus, muu	5 kpl
Muu koulutus	4 kpl
Suuntautuminen	
Sosiaalipedagoginen aikuistyö	15 kpl
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö	25 kpl

4.2 Syitä sosiaalialalle hakeutumiseen

Opiskelijoilta kysyttiin syitä, miksi he olivat hakeutuneet sosiaalialalle opiskelemaan. Vastauksista ilmeni, että opiskelijat olivat kiinnostuneet työskentelemään ihmisten parissa, ja joillakin oli jo aiempaa kokemusta sosiaali- ja terveysalan työstä, jonka vuoksi he halusivat hankkia koulutuksen työhön. Lisäksi yhteiskunnallinen vaikuttaminen koettiin tärkeäksi, ja perheen tai tuttavien työskenteleminen alalla olivat myös vaikuttaneet opiskelijoiden hakeutumiseen sosionomikoulutukseen.

”Kiinnostus työskennellä ”ihmisten parissa”. Halu tehdä sellaista työtä, jolla on merkitystä. Ei liukuhihna hommia, ihmiset ovat aina yksilöitä.”

”Olen vetänyt ennen koulutukseeni tuloa erilaisia kerhoja, käynyt seurakunnan kerhon- ja ryhmänohjaajakoulutuksen ja sitä kautta kiinnostunut. Olen myös työskennellyt vammaisten lasten leirillä eli myös työkokemuksen kautta kiinnostus herännyt.”

”Oma kiinnostus, kokemukset, huoli yhteiskunnallisista ja sosiaalisista ongelmista.”

”Pitkäaikainen kiinnostus alaan, positiiviset ”roolimallit” lähipiiristä.”

Opiskelijoiden valintaan ammattikorkeakoulusta vaikuttivat lisäksi koulun sijainti tai perheen ja läheisten asuminen Lahdessa. Lahti oli joko opiskelijoiden kotipaikkakunta tai lähellä kotipaikkakuntaa, jolloin kotipaikkakunnalla vierailu koettiin helpoksi.

”Olen Lahdesta kotoisin. Perhe, koti ja työ täällä.”

”Halusin muuttaa pois kotipaikkakunnalta, jossa olen asunut koko ikäni. En halunnut kuitenkaan muuttaa liian kauas, että vierailu olisi helppoa. Kotipaikkakunnalle tunnin matka.”

”Perheeni asuu Lahdessa, joten kauemmas olisi ollut hankalaa lähteä (mies ja ”...”-v lapsi).”

”Aluksi ajattelin lähteä yliopistoon, mutta koska päädyin ammattikorkeaan, Lahti oli lähin paikka. Käsitys oli myös, että koulu on hyvä tasoinen.”

”Aloitin sosionomikoulutuksen ”...”:n ammattikorkeakoulussa syksyllä 2008 ja opiskelin vuoden siellä. Avomieheni sai koulupaikan Lahdesta, joten hain siirtoa tänne. Jatkoin täällä ”...”:n aloittamiani opintoja syksyllä 2009.”

Koulutuksen sisältö ja suuntautumisvaihtoehdot olivat olleet tärkeitä suunniteltaessa koulutukseen hakeutumista. Lahden ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoilleen suuntautumisvaihtoehtoiksi joko sosiaalipedagogisen aikuistyön tai sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön vaihtoehdon.

”Koulutuksen suuntautumisvaihtoehdot oli määritelty valmiiksi, joten sai hakea itseään kiinnostavaan vaihtoehtoon jo valmiiksi eikä mieltä erikoistumista myöhemmässä vaiheessa.”

”Lahti on eräs harvoista AMK:sta, jossa valitaan jo heti alussa suuntautumisvaihtoehto. Poikaystäväni asuu Lahdessa.”

4.3 Koulutukseen perehtyminen

Opiskelijat olivat käyttäneet internetiä, opetussuunnitelmia, opinto-oppaita ja opinto-ohjaajia apuna hakiessaan tietoa sosionomikoulutuksen sisällöstä ennen hakeutumista koulutukseen. Vastaajista 39/40 olivat tutustuneet koulutukseen ja Lahden ammattikorkeakouluun internetissä. Internetissä opiskelijat olivat tutustuneet Lahden ammattikorkeakoulun kotisivujen lisäksi erilaisiin keskustelupalstoihin ja etsineet tietoa siitä, mitä sosionomin työtehtäviin kuuluu. Opiskelijat olivat myös saaneet tietoa sosionomikoulutuksesta ja sosionomin työtehtävistä alalla työskenteleviltä läheisiltään.

”Luin LAMK:in nettisivuja ja googletin sosionomi-sanana.”

”Lamkin nettisivuilta (jotka ovat hyvin tylsän ja yksitoikkoisen näköiset, en antanut sen kuitenkaan vaikuttaa kouluvalintaani). Luin internetistä keskustelupalstoja, joissa sosionomit ym. sosiaalialan työntekijät kertoivat työstään.”

”Hain tietoa internetistä, opinto-ohjaajalta sekä kyseisen koulutuksen käyneiltä tutuilta.”

”Luin netistä, mikä on sosionomi ja mitä sosionomi tekee. Luulen, että koulu mainittiin muun muassa lukiossa ja oli aika selvää, että Lahdessa on AMK.”

”Luin sosionomin koulutuksesta netistä ja keskustelin opinto-ohjaajan kanssa. Silloin syntyi myös kiinnostus sosiaalipedagogikkaan. Netistä ja opinto-ohjaajalta sain tietoa Lamkista.”

4.4 Epäilyksiä ennen koulutukseen hakeutumista

Kyselylomakkeissa kysyttiin, oliko opiskelijoilla ollut mielessään joitain tekijöitä tai asioita, joiden vuoksi heitä epäilytti lähteä opiskelemaan. Vastauksista ilmeni, että taloudellisen tilanteen muutos, opinnoista selviäminen, sosionomin palkkaus sekä oma jaksaminen työssä ja opiskeluissa olivat epäilyttäneet opiskelijoita. Opiskelijaelämään siirryttäessä opiskelijoiden tulotasossa tapahtuu muutoksia, jotka mietityttivät vastaajista 5/38.

”Taloudellisen tilanteen heikkeneminen.”

”Rahatilanteen muutos, oma jaksaminen töiden ja opiskelun kanssa.”

Oma jaksaminen ja opinnoista sekä tulevaisuudessa tehtävästä sosionomin työstä selviäminen olivat myös opiskelijoiden pohdinnan kohteina. Vastaajista 15/38 epäilytti tietyt kouluaineet, aikaisemmasta koulutuksesta saadut lähtökohdat ja työttömyys sekä tulevaisuudessa työskenteleminen sosionomina. Sosionomin työn sisältö sekä työn palkkaus olivat myös pohdinnan kohteina.

”Mietin, miten pärjäisin kielissä ja miten rajoitteeni kanssa selviydyn opiskelusta.”

”Mietitytti pärjääkö koulussa ilman lukio- tai lähihoitajapohjaa.”

”Epäily omasta pystymisestä ja jaksamisesta usean vuoden työttömyyden jälkeen.”

”Mietin, onko tämä oikea ala ja jaksanko henkisesti raskasta työtä tulevaisuudessa. Minua kiinnosti opettajan ja lastentarhanopettajan ammatit, joita minulla voisi olla mahdollisuus lähteä opiskelemaan.”

”Huono palkkaus ja henkisesti raskas työ, eivät kuitenkaan muuttaneet mieltäni. Sosiaalialantyon arvo ei näy palkkauksessa, mutta tulee muuten ilmi työntekijälle.”

”Ei, en halunnut lukion jälkeen jäädä kotiin roikkumaan. Sos.alassa epäilytti omat rahkeet kenttätyössä kun en ollut varma, mistä työ koostuu.”

4.5 Ennakkotietoutta sosiaalialasta

Opiskelijoilta kysyttiin epäilysten lisäksi heidän tietouttaan sosionomin työtehtävistä ja työpaikoista ennen hakeutumistaan opiskelemaan sosiaalialaa Lahden ammattikorkeakouluun. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 27/40 oli hieman tietoa sosionomin työtehtävistä ja työpaikoista. Monelle kuitenkin tiedot olivat epäselviä ja hajanaisia.

”Jonkin verran, mutta ei kovin tarkkaa tietoa.”

”Ei paljoa, mutta jonkin verran. Tietynlainen peruskäsitys.”

”Aika vähän, suurin osa selvisi vasta opintojen aloittamisen jälkeen.”

”Ei mitään selkeää kuvaa.”

Tutkimukseen vastanneesta 40 opiskelijasta viisi kertoi saaneensa tietoa sosionomin työstä ystäviltään ja sukulaisiltaan. Monet opiskelijat toivat esille sen, miten heidän koulutuksen aikana sosionomin työnkuva ja työpaikat ovat selkiytyneet.

”Aika epäselvä kuva oli kummastikin. Etenkin mahdollisuuksien monipuolisuus yllätti”

”Suvustani ja tuttavista löytyy joitakin sosionomeja, joten sitä kautta tiesin ammatista jo hieman.”

”Oli jostain, kuva kyllä laajentunut opiskelujen myötä.”

4.6 Muokattavaa koulutuksen sisällössä

Kyselyssä opiskelijoilta haluttiin selvittää, millaisia aiheita koulutuksessa voisi käsitellä enemmän ja mitä vähemmän. Opiskelijoilta kysyttiin myös, mitä he haluaisivat tulevaisuudessa vielä oppia koulutuksen aikana. Vastaukset erosivat selkeästi sosiaalipedagogisen aikuistyön sekä sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehdossa opiskelevien välillä. Opiskelijoiden vastauksista tuli ilmi, että käytännön harjoitteita ja luovia sekä toiminnallisia menetelmiä toivottiin enemmän koulutuksen sisältöön.

”Enemmän luovia ja toiminnallisia menetelmiä. Harjoituksia, joita voi käyttää suoraan asiakastilanteissa, ryhmän ohjauksissa.”

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opiskelijat halusivat lisättävän varhaiskasvatuksen- sekä erityiskasvatuksen opetusta, joita opiskelijoiden mielestä oli liian vähän sosionomikoulutuksessa. Samalla he kaipasivat konkreettisia ja käytännönläheisiä opintoja. Lisää opintoja toivottiin nimenomaan lastensuojeluun sekä lapsiin ja nuoriin liittyen, kuten esimerkiksi erilaisia luovien ja toiminnallisten menetelmien opettelua.

”Lisää lastensuojelusta, luovia menetelmiä lasten kanssa työskentelyyn”

”Koulutuksessa voisi panostaa enemmän varhaiskasvatukseen ja erityiskasvatukseen. En vähentäisi minkään aiheen käsitelyä.”

Vastaavasti sosiaalipedagogisen aikuistyön suuntautumisvaihtoehdon valinneista opiskelijoista 2/3 kaipasi enemmän erilaisia sosiaalisia sekä työelämässä vaadittavia taitoja, kuten vuorovaikutus- ja ryhmänohjaustaitoja sekä syventäviä opintoja.

”Enemmän syvemmälle asioihin menoa, monet kurssit jäävät hyvin pinnallisiksi, myös käytännön oppimista ja monipuolisia opetusmenetelmiä.”

"Syventää jo oppimiani taitoja, kehittää vuorovaikutustaitojani, saada selvyyttä omiin vahvuuksiini"

Opetuksen järjestämiseen liittyen molempien suuntautumisvaihtoehtojen opiskelijat halusivat lisättävän lähiopetuksen määrää. Kahdessa vastauksessa tuli esille, että verkko-opetuksen määrää olisi haluttu pienentää, mutta useammassa vastauksessa koulutuksen sisällöstä ei haluttu karsia mitään pois.

"Yleisesti ottaen joka aineeseen lähiopetukseen tulisi panostaa laadullisesti enemmän."

"Käytännön koulutusta. Vähemmän verkkokursseja ja enemmän lähiopetusta ja asioiden opetusta."

"Kaikki oleellisia. On niin paljon, mitä voisi lisätä, muttei voi poistaa mitään. Opinnot 4 vuotisiksi...?"

"Ammattiopintoja voisi olla enemmän, esim. mielenterveystyötä, päihdetyötä, lastensuojelua, vammaistyötä ja vanhustyötä. Näihin olisi hyvä päästä syventymään enemmän."

4.7 Arvoja

Opiskelijoilta kysyttiin Lahden ammattikorkeakoulun arvojen näkyvyydestä sosiaalialan koulutuksessa. Vastauksista ilmeni, että koulun arvot, jotka ovat luottamus, avoimuus, asiakaslähtöisyys ja toisen ihmisen arvostaminen sekä uudistaminen, näkyvät hyvin koulun toiminnassa. Opiskelijoiden mielestä arvot näkyvät esimerkiksi luottamuksena opiskelijoihin, opintojen monipuolisuudessa, asioista tiedottamisessa opiskelijoille ja koulussa käytettävissä opetustavoissa.

"Näkyvät opettajien suhtautumisessa opiskelijoihin."

"Ne näkyvät opettajien työskentelyssä"

"Uudistuminen>hankkeet, projektit"

"Ilmapiiri on avoin ja arvot heijastuvat jokaiseen kurssiin jollain tavalla"

”Ihmisarvon kunnioittamisena, dialogisuutena”

4.8 Kansainvälisyys ja yrittäjyys opinnoissa

Lahden ammattikorkeakoulussa opiskelijoita kannustetaan kansainvälisyyteen ja yrittäjyyteen. Kyselylomakkeissa haluttiin selvittää opiskelijoiden omia mielipiteitä kansainvälisyyden ja yrittäjyyden merkityksestä, sekä siitä, kuinka nämä todellisuudessa näkyvät opintojen aikana. Vastausten perusteella 16 opiskelijaa neljästäkymmenestä koki kansainvälisyyden ja yrittäjyyden tärkeinä ja tarpeellisina asioina, vaikkakin viisi heistä koki, etteivät kansainvälisyys ja yrittäjyys ole välttämättä juuri heille itselleen tärkeää.

”On todella hienoa, että kansainvälisyyttä korostetaan ja opiskelijoita kannustetaan lähtemään ulkomaille. Tänä päivänä kansainvälisyys nähdään hyödyllisenä kokemuksena.”

”Mielestäni ne ovat tarpeellisia. Sosiaaliala jatkuvasti yleistyy myös yksityisellä sektorilla.”

”Ovat tarpeellisia joillekin. Minulle esim. yrittäjyys ei ole tärkeää.”

Opiskelijoiden mielipiteiden mukaan kansainvälisyys näkyy koulutuksessa enimmäkseen vaihto-opiskelijoiden olemassaolona sekä osana erilaisia projekteja ja yhteistyössä eri työelämän tahojen kanssa. Kaikki opiskelijat eivät kokeneet kansainvälisyyteen ja yrittäjyyteen kannustamista positiivisena asiana. Kymmenen vastaajista oli sitä mieltä, että kansainvälisyyden mukanaan tuoma mahdollisuus vaihtoon lähtemisestä sekä siitä tiedottaminen ja yrittäjyys kokonaisuudessaan tulisi perustua enemmän vapaaehtoisuuteen, mutta samalla kuitenkin olla niistä kiinnostuneiden saavutettavissa. Yrittäjyyskurssin pakollisuuden mainitsi hyväksi asiaksi vain yksi vastaaja.

”Näkyvät siten, että meitä kannustetaan ulkomaille lähtöön. Mahdollisuuksia on paljon, jos niihin haluaa tarttua.”

"Kansainvälisyydestä puhutaan paljon, mutta käytännössä ulkomaille lähtö (varsinkin ei-yhteistyökouluihin) vaatii suunnattomasti oma-aloitteisuutta."

"Molempiin patistellaan.. Ovat tarpeellisia, mutta ei vaihtoon kaikki voi niin vaan lähteä."

"Kyllä kannustetaan näihin on, jopa pientä painostusta. Ovat toki tärkeitä asioita, mutta tulee huomioida, etteivät ole kaikkien kiinnostuksen kohteita."

"Mielestäni yrittäjäyys tulisi olla vapaasti valittava vaihtoehto sitä haluaville"

4.9 Opetussuunnitelma mukana sosionomiksi kehittämisessä

Opiskelijoilta kysyttiin, kuinka heidän mielestään Lahden ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen opetussuunnitelma on tukenut opiskelijoiden kehittymistä päteväksi sosionomiksi. 14/38:sta kysymykseen vastanneesta sosionomiopiskelijasta piti opetussuunnitelmaa laajana ja monipuolisena, joka yhdistää sopivassa määrin sekä teoriaopetusta että käytäntöä. Opiskelijoiden mukaan opetussuunnitelma selkeyttää opintojen etenemistä. Samalla se myös auttaa aikataulussa pysymisessä opintojen suhteen.

"Hyvin, kurssien sisällöt haastavia mutta kattavia ja hyödyllisiä"

"Monipuolista kokemusta ja teoriatietoa, jota voi valmistumisen jälkeen käyttää hyödyksi omassa ammatillisessa kehittämisessä."

"Tähän mennessä melko hyvin. Sopivasti teoriaa ja käytännön tekemistä."

"Hyvin. Tunnen olevani matkalla asiantuntijaksi."

4.10 Koulutuksen suosittelu

Opiskelijat ovat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä Lahden ammattikorkeakoulussa järjestettävään sosionomikoulutukseen. Tyytyväisyys käy selkeästi ilmi siitä, että kaikki neljäkymmentä kyselyyn vastannutta sosionomiopiskelijaa olisivat valmiita suosittelemaan kyseistä koulutusta muille.

"Kyllä, sillä se on mielestäni hyvä tilaisuus kasvaa ihmisenä"

"Ehdottomasti. Tämä koulu ei ole niin suuri, juuri sopiva, oppii tuntemaan ihmisiä."

"Suositteaisin. Hyvä ja monipuolinen koulutusohjelma, hyvin suunnitellut ja toteutetut opinnot"

"Voin suositella, koska olen itse ollut tyytyväinen opetukseen ja koulun ilmapiiriin. Itse näen plussana, ettei täällä suuntauduta varsinaisesti (paitsi aikuist. / lapset nuoret)."

5 TUTKIMUSTULOSTEN JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyötä kirjoittaessa ja tutkimustulosten analysoinnissa sekä raportoinnissa opinnäytetyön tekijät ovat pyrkineet välttämään liian suurten yleistysten tai johtopäätösten tekemistä. Liian jyrkkiä oletuksia ja johtopäätöksiä ei ole voitu tehdä, sillä kyselyyn vastanneita oli suhteellisen vähän eli 40.

Opinnäytetyön tekijät ovat ottaneet pääasiassa esiin enemmistön vastauksia tutkimustuloksissa. Lisäksi joissain kohdissa on otettu esiin myös eriäviä mielipiteitä, joita Lahden ammattikorkeakoulu voi halutessaan hyödyntää suunnitellessaan ja kehittäessään sosionomikoulutusta.

5.1 Syitä hakeutumiselle

Minna Niemisen ja Sakari Aholan (2003, 44–45) Koulutusväylät - seurantatutkimuksessa ilmeni, että vuonna 1994 ammattikorkeakouluihin pyrkineiden hakuperusteina joka kahdeksannen hakijan kohdalla oli ainoastaan mielenkiinto alaa kohtaan. Vuonna 2001 uusitun tutkimuksen mukaan mielenkiinto oli edelleen suurin syy hakeutua ammattikorkeakouluun (62 %), mutta opiskeluun liittyvät ulkoiset tekijät (40 %) ja tulevan työn sisältö (17 %) olivat myös tärkeitä hakuperusteita. Tulevan työn sisältöön on luokiteltu esimerkiksi tulevan työn haasteellisuus, mielenkiintoisuus tai monipuolisuus sekä lisäksi auttamismahdollisuus ja ”ihmisläheisyys”. Opinnäytetyön tutkimustulokset osoittavat, että kyseiset asiat ovat myös opinnäytetyön tutkimukseen osallistuneille vastaajille tärkeitä. Aiemmat työkokemukset alalta ovat vaikuttaneet osaltaan siihen, että sosiaaliala koetaan omaksi ja työ tärkeäksi. Tulevaisuudessa tehtävä sosionomintyö on merkityksellistä ja sen avulla voidaan parantaa yhteiskunnallista hyvinvointia.

Viime vuosina on puhuttu paljon taloudellisesta taantumasta ja sen aiheuttamista ongelmista. Taantuma on osaltaan vaikuttanut sosiaalisten ongelmien lisääntymi-

seen. Opinnäytetyön tutkimustuloksista selviää, että sosiaalisten ongelmien kasvu huolestutti opiskelijoita ja ajoi heitä opiskelemaan sosiaalialaa. Taantumasta johtuva työttömyys ei ole ollut suurta sosiaalialalla verrattuna muihin aloihin. Jussi Ahokkaan, Juha Honkatukian ja Kimmo Marttilan (2010, 127–131) VATT-tutkimuksen mukaan sosiaali- ja terveysalan työpaikat ovat lisääntyneet tasaisesti vuodesta 1995 lähtien ja lisäksi on arvioitu, että vuosien 2008–2025 välillä sosiaali- ja terveysalan työpaikat lisääntyvät yli sadallatuhannella paikalla. Opinnäytetyön tutkimukseen osallistuneita opiskelijoita ei huolestuttanut omat tulevat työllistymisnäkymät vaan työttömyydestä johtuva sosiaalisten ongelmien lisääntyminen.

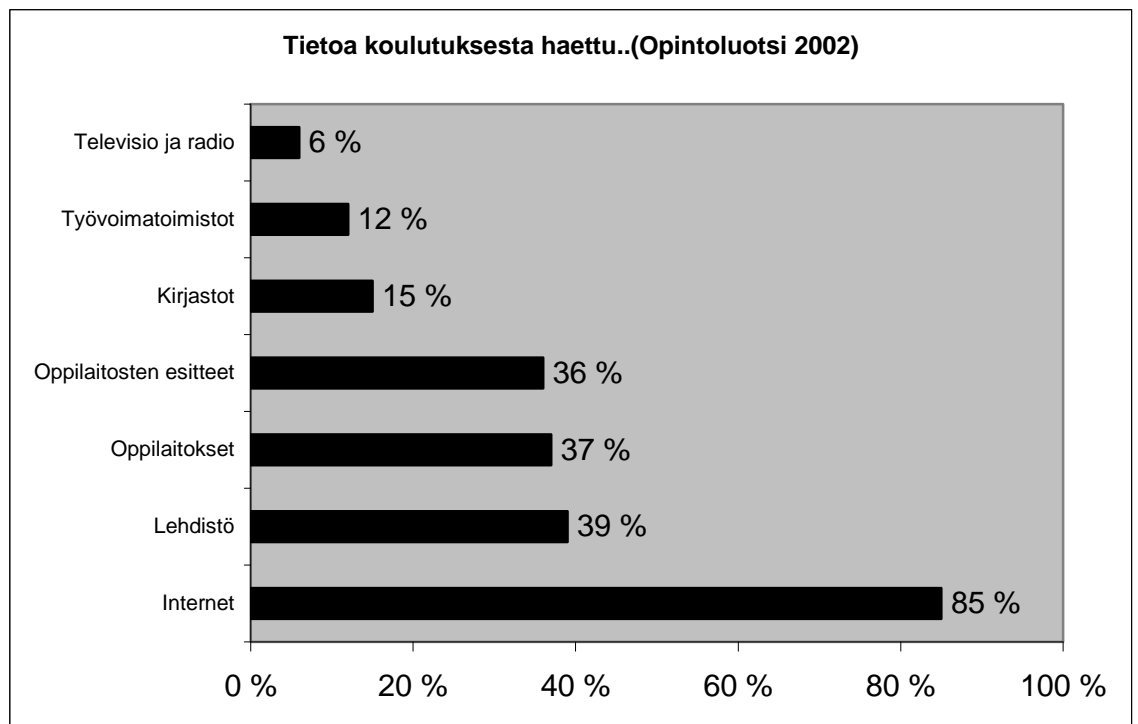
Opiskelupaikan ulkoiset tekijät vaikuttavat suuresti opiskelupaikan valintaan. Ulkoisilla tekijöillä tarkoitetaan sellaisia asioita, jotka liittyvät mukavuuteen ja helpouteen. Esimerkiksi koulun sijainti kotipaikkakunnalla, koulun tilojen viihtyvyys, tuttuus tai maine luokitellaan ulkoisiin tekijöihin. (Nieminen & Ahola 2003, 44–45.) Opinnäytetyön tutkimuksessa opiskelijat halusivat sellaisen opiskelupaikan, joka on joko heidän kotipaikkakunnallaan tai lähellä sitä. Lahden ammattikorkeakoulun sijainti on erinomainen, koska Lahden ympärillä on paljon pieniä paikkakuntia, joissa ei ole korkeakouluja, ja kulkuyhteydet Lahteen ovat hyvät. Läheisten asuminen opiskelupaikkakunnalla tai lähellä sitä on opiskelijoiden hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta tärkeää. Lähipaikkakunnilla asuvat vanhemmat ovat nuorille helposti saavutettavissa, mutta välimatka vanhempiin auttaa nuoria itsenäistymisessä.

Tutkimustuloksista ilmeni, että opiskelijat arvostivat Lahden ammattikorkeakoulun sosiaalipedagogisen aikuistyön ja sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehtoja. Suuntautumisvaihtoehdot olivat selkeitä ja opiskelijat tiesivät jo hakuvaiheessa, mihin asiakasryhmiin opiskelut tulevat painottumaan. Opiskelijoita ei tiettävästi häiritse se asia, ettei koulutuksessa suuntauduta mihinkään erikoisasiakasryhmään – kuten kehitysvammaisiin tai päihdetyöhön – vaan jako aikuisten ja lasten välillä on opiskelijoiden mielestä riittävä sekä selkeä. Suuntautumisvaihtoehtojen jakaminen aikuissosiaalityöhön ja lasten ja nuorten kanssa tehtävään työhön helpottaa opiskelijoita, koska opiskelujen edetessä hei-

dän ei tarvitse pohtia tai päättää sitä, mihin asiakasryhmään he haluaisivat erikoistua.

5.2 Koulutukseen perehtyminen

Internet oli toiminut opiskelijoiden pääasiallisena hakukanavana heidän hakiesaan tietoa Lahden ammattikorkeakoulusta ja sosiaalialan koulutusohjelmista. Kuviosta 1 ilmenee, että internetin käyttäminen hakukanavana on suuri verrattuna muihin hakukanaviin. Internet tarjoaa helpon ja nopean tavan etsiä ja saada tarvittavaa tietoa. Lahden ammattikorkeakoulun internetsivut tulee olla helposti opiskelijoiden saatavilla ja ulkoasun tulee houkutella opiskelijoita hakeutumaan kouluun.

KUVIO 1. Koulutustietojen hakukanavat (n = 1499)

Tietoa sosionomikoulutuksesta opiskelijat ovat saaneet internetin lisäksi sosiaalialan koulutuksen suorittaneilta henkilöiltä ja opinto-ohjaajilta. Aiemmin koulutuksen suorittanut henkilö voi suosittelemalla koulua tai koulutusta saada hakijan

kiinnostumaan koulutuksesta. Toisaalta taas negatiivinen palaute koulutuksen suorittaneelta voi vaikuttaa hakijaan niin, ettei hän hae opiskelemaan kouluun tai koulutukseen. Opinto-ohjaajien antama tieto eri koulutusmahdollisuuksista on tärkeää lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville henkilöille, jotka suunnittelevat hakeutuvansa jatkokoulutukseen.

Tutkimustuloksista ilmeni, että monelle opiskelijalle hakeutumisvaiheessa oli epäselvää, missä sosionomit työskentelevät. Opiskelijat olivat käyttäneet muun muassa erilaisia internetin hakukoneita ja keskustelupalstoja asian selvittämiseen. Tieto kyseisillä internetsivuilla ei kuitenkaan aina ole luotettavaa ja lähdetietoihin perustuvaa. Sosiaalialankorkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian tekemässä tutkimuksessa on ilmennyt, että sosionomit voivat työllistyä hyvin moninaisiin tehtäviin ja sosionomin työtehtävät vaihtelevat paljon. Taulukosta 2 ilmenee, että vastavalmistuneiden sosionomien ensimmäisen työpaikan nimikkeet ovat vaihdelleet 17 erilaisen nimikkeen välillä ja lisäksi tutkimuksessa on ollut kohta ”muu”, johon on sisältynyt muitakin kuin taulukossa olevia ammattinimikkeitä. (Lindberg & Tolonen 2005.)

Eri ammattinimikkeistä ja sosionomien jakautumisesta erilaisiin työtehtäviin voidaan tehdä erinäisiä johtopäätöksiä sosiaalialan työhön liittyen. Kuten taulukosta 2 käy ilmi, sosiaalialaa hallitsee ohjaustyöhön, lastenhoitoon ja -suojeluun sekä perhetyöhön liittyvän työn lisäksi myös erinäiset projektit, joihin sosionomit voivat työllistyä joko projektityöntekijöinä tai -päällikköinä. Lindbergin & Tolosen (2005) tekemän tutkimuksen mukaan 6,4 % ammattikorkeakoulusta valmistuneista sosionomeista on työllistynyt suoraan sosiaalityöntekijäksi, vaikkakin ammattikorkeakoulutus ei kaikkialla riitä sosiaalityöntekijäksi työllistymiseen. Useimmiten työntekijältä edellytetään yliopistokoulutusta sosiaalityöntekijöiden tehtäviin. Lisäksi sosionomit ovat työllistyneet opettajan, lastenhoitajan ja koulunkäyntiavustajan työtehtäviin, vaikka kyseisiin töihin kouluttaudutaankin erikseen yliopistoissa tai ammatillisissa oppilaitoksissa. Taulukosta 2 ilmenee myös se, että sosionomit voivat työskennellä hyvin moninaisissa tehtävissä sosionomikoulutuksen jälkeen. Lahden ammattikorkeakoulun olisikin hyvä selkeyttää sosionomikäsitettä internetsivuillaan, tuoda enemmän konkreettisia esimerkkejä sosionomi-

en työtehtävistä tai työpaikoista sekä esitellä koulutuksesta valmistuneita sosionomeja työtehtävissään, jolloin tietoa hakevat saisivat luotettavaa ja selkää tietoa sosionomeista.

TAULUKKO 2. Vastavalmistuneiden sosionomien työpaikkojen ammattinimikkeitä (n = 1463)

Ensimmäisen työpaikan nimike (Lindberg & Tolonen 2005)	
Sosiaalityöntekijä	6,40 %
Sosiaaliohjaaja	4,30 %
Etuuskäsittelijä	1,60 %
Lastentarhanopettaja	13,40 %
Päiväkodin johtaja	0,10 %
Vastaava ohjaaja / ohjaaja	28 %
Perhetyöntekijä	4,70 %
Kehitysvammaisten ohjaaja	3,60 %
Kotipalveluohjaaja	0,90 %
Asumispalvelun / - yksikön ohjaaja	2,50 %
Koulukuraattori	0,80 %
Opettaja / lehtori	0,20 %
Projektipäällikkö, -sihteeri, -työntekijä	4,70 %
Toiminnanjohtaja / toiminnanohjaaja	1,30 %
Työvoimaneuvoja / ohjaaja	1,10 %
Lastenhoitaja / hoitaja / kodinhoitaja	17,10 %
Koulunkäyntiavustaja / henkilökohtainen avustaja	2,40 %
Muu	6,70 %

5.3 Epäilyksiä ennen koulutukseen hakeutumista

Tutkimukseen osallistuneita opiskelijoita huolestutti opiskelemaan lähtiessään taloudellisen tilanteen heikkeneminen. Opiskelijoiden tulot voivatkin koostua usein pelkästä opintotuesta. Kansaneläkelaitoksen (Kela) myöntämää opintotukea korotettiin vuonna 2008. Aikaisemmin opintotukea oli nostettu viimeksi vuonna 1992 ja vuonna 1995 opintotukea oli puolestaan leikattu (Erola 2004, 76.) Kelan myöntämä opintuen osa, opintoraha, on lukuvuonna 2010–2011 itsenäisesti asu-

valla yli 18-vuotiaalla korkeakouluopiskelijalla 298 euroa. Lisäksi opiskelija voi saada asumislisää ja opintolainaa. (Kela 2009.) Yhä harvempi opiskelija tulee toimeen pelkällä opintotuella, jonka vuoksi heidän on lainan ottamisen sijasta tai sen lisäksi käytävä töissä opiskelujensa ohessa.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004 -tutkimuksen mukaan tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista 45 % oli elänyt säästävaisesti ja tullut toimeen pienillä tuloillaan. Opiskelijoista 18,5 % oli pitänyt tulojaan epävarmoina ja niukkoina. Vajaat 37 % tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista olivat kuitenkin kokeneet tulojensa riittäneen hyvin tai erittäin hyvin. (Erola 2004, 76.) Noin puolet kaikista vastaajista oli ilmoittanut työntöön opiskelujen ohella häiritsevän opiskelua vähän ja 10 % opiskelijoista oli sitä mieltä, että työnteko häiritsee opiskelua paljon. Kyseisessä tutkimuksessa ilmeni, että työssäkäynnin syitä olivat muun muassa tulevan alan työkokemuksen hankkiminen, ylipäätään työkokemuksen hankkiminen ja elämiseen tarvittavan rahan tienaaminen. (Erola 2004, 84–85.)

Työntöön ja opiskelujen yhteensovittaminen ei ole aina helppoa. Oma jaksaminen ja hyvinvointi voivat olla koetuksella silloin kun ei löydy tarpeeksi aikaa käydä töissä sekä opiskella samanaikaisesti. Usein pelkällä opintorahalla eläville opiskelijoille töissä käyminen on hyvin tärkeää, koska ilman töistä saatavia tuloja heidän taloudellinen tilanteensa olisi heikko. Aikaisemmin työelämässä olleille henkilöille opiskelijaelämään siirtyminen voi olla vaikeaa, koska heidän tulotasonsa heikenevät huomattavasti ja he eivät saa enää säännöllistä palkkaa kuten työelämässään saivat. On hyvä, että opiskelijat ovat pohtineet taloudellisen tilanteen muutosta ennen kuin he ovat hakeutuneet opiskelemaan, koska he ovat voineet varautua taloudellisen tilanteen muutokseen esimerkiksi säästämällä aiemmista tuloista.

Sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvointi tutkimuksen mukaan opiskelijoiden työmäärä on suuri opiskelujen alettua, mutta työmäärä tasoittuu opiskelujen edetessä. Kyseiseen tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista noin puolet olivat pitäneet työmääränsä sopivana kun taas 41 % oli sitä mieltä, että työmäärä oli ollut suuri. Opiskelijoista vain 9 % oli pitänyt työmääräänsä pienenä. (Erola 2004,

64–68.) Opinnäytetyön tutkimuksessa ilmeni, että korkeakoulussa opiskelu mielletään haastavaksi ja omiin lähtökohtiin ei aina luoteta. Opiskelijan henkilökohtaiset rajoitteet, aiempi koulutus ja työttömyys ovat laskeneet opiskelijoiden varmuutta siitä, että he eivät mahdollisesti tulisi pärjäämään opiskeluissa. Koulutuksessa tulisi ottaa enemmän huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja oppimistavat. Koulutukseen hakeutuville pitäisi kertoa enemmän koulutuksen ja lähiopetustuntien konkreettisista sisällöistä, jotta hakeutuvat saisivat itsevarmuutta ja luottamusta siitä, että heillä on mahdollisuus selviytyä opiskeluista.

Sosiaalialalla työskentely on raskasta ja palkkauksessa ei näy työn vaativuus opinnäytetyöhön kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielestä. Opiskelijat olettavat tulevan työn palkan olevan huono, mutta työstä saatava mielihyvä ja ihmisten auttaminen ovat tärkeämpiä asioita kuin palkka. Sosiaalialan työskentelyssä näkyi jälleen se, ettei tarkasti tiedetä sosionomin työtehtävistä tai työpaikoista, mikä itsessään luo epävarmuutta. Sosionomi-nimikkeen ja sosionomin työtehtäviä pitäisi tuoda tunnettavammiksi, jotta opiskelijat eivät epäröisi hakeutua koulutukseen.

5.4 Ennakkotietoutta sosiaalialasta

Kyselyyn vastanneista 40 opiskelijasta 27:llä oli jonkin verran tietoa sosionomin työnkuvasta ja työpaikoista. Raunio (2009, 5) toteaa, että sosiaalialan työtä pidetään laaja-alaisena ja siitä on hyvin vaikeaa saada kokonaiskuvaa. Tämä on ehkä yksi syy, miksi opiskelijoiden on vaikea hahmottaa sosionomin työkuva.

Vuonna 2003–2004 toteutettiin sosiaalialan ja sosiaalityön koulutusta koskeva arviointi, jonka suoritti korkeakoulujen arviointineuvoston valitsema arviointiryhmä. (Murto, Rautniemi, Fredriksson, Ikonen, Mäntysaari, Niemi, Paldanius, Parkkinen, Tulva, Ylönen & Saari 2004, 8–10). Arviointiin osallistui myös Lahden ammattikorkeakoulu yhdessä 22 muun ammattikorkeakoulun kanssa, jotka järjestävät sosiaalialan koulutusta (Murto ym. 2004, 29). Arvioinnin yhtenä tärkeänä tavoitteena oli selvittää ammattikorkeakoulujen antaman sosiaalialan koulu-

tuksen - mutta myös yliopistotason sosiaalityön koulutuksen - tämän hetkinen tila Suomessa. Tämän lisäksi arvioinnissa pyrittiin näyttämään koulutuksien hyvät puolet, mutta myös se, mitä koulutuksissa tulisi kehittää. (Murto ym. 2004, 13.)

Vuonna 2003–2004 tehdyn korkeakoulujen arvioinnin tulokset nuorten sosiaalialan tietoudesta olivat eriäviä opinnäytetyön tutkimustulosten kanssa. Murto ym. (2004, 53) toteavat, että tiedonsaanti sosiaalialan koulutuksesta oli useiden arviointiin osallistuneiden mielestä hyvää. Opinnäytetyön kyselytutkimukseen osallistuneista opiskelijoista 27/40 vastasivat tietäneensä sosiaalialan koulutuksesta jonkin verran ennen koulutuksen aloittamista. Voidaan siis olettaa, että opinnäytetyön tutkimuksessa esille tulleet tulokset viittaavat siihen, että Lahden ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmista saatu tieto olisi vuosien saatossa huonontunut ja näin ollen vaikeuttavat opiskelemaan hakeutumista suunnittelevien tiedonsaantia koskien sosiaalialan koulutusta ja sen sisältöä.

5.5 Muokattavaa koulutuksen sisällössä

Opinnäytetyön tutkimuksessa kävi ilmi, että sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opiskelijat toivoivat lisää varhais- ja erityiskasvatuksen opetusta opetussuunnitelmaansa. Lahden ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmassa 2008–2009 sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyön koulutusohjelma sisältää varhaiskasvatuksen- ja erityiskasvatuksen opintoja (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 20–21), mutta opiskelijoiden mielestä niitä ei ole tarpeeksi. Sosiaalipedagoginen aikuistyön koulutusohjelma ei sisällä lainkaan varhais- ja erityiskasvatuksen opetusta, mutta tutkimukseen vastanneista sosiaalipedagogisen aikuistyön opiskelijoista kukaan ei myöskään toivonut varhais- tai erityiskasvatuksen opetuksen lisäämistä opetussuunnitelmaan.

Ammattikorkeakoulujen tullessa opintotasaisen koulutuksen tilalle, alettiin tehdä erilaisia muutoksia työskentelymenetelmiin. Lyytinen, Kuusinen ja Niemonen (2003, 38) viittaavat Korhosen ja Mäkisen (1995, 21–23) tekstiin mainitsemalla,

että tärkeimpänä tavoitteena oli lähiopetustuntiosuuksien pienentäminen ja opiskelijoiden omatoimisen työskentelyn lisääminen. Kyseisen tavoitteen suuntaan ollaan koko ajan menossa. Nummenmaa (2002, 137) toteaa, että jokaisessa ammattikorkeakoulussa on päämääränä saada koko opiskelusta olemaan 40 % omatoimista opiskelua. Tämä on varmasti ollut yhtenä syynä lähiopetuksen vähentymiseen, eikä lähiopetuksen määrä tule luultavasti tulevaisuudessa lisääntymään.

Ammattikorkeakouluissa opiskelijoiden oman työskentelyn ja tiedon etsimisen osuus on ollut nousussa. Uudenlaiset toiminta-alueet ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmissa ovat vuosien varrella lisääntyneet. Tästä huolimatta lähiopetuksen osuus on pysynyt samana tai jopa vähentynyt. (Borgman 2006, 180.) Opin näytetyön tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan omatoimisen ja itsenäisen opiskelun määrää ei tulisi lisätä enempää. Opiskelijoiden mielestä tulisi enemmänkin panostaa lähiopetuksen lisäämiseen. Lähiopetuksen yhteydessä mahdollisten virheellisten tietojen omaksuminen vähenee, sillä lähiopetuksessa ovat läsnä opettaja ja toiset opiskelijat, joiden kanssa voi keskustella oppimistaan asioista. Samalla lähiopetuksessa toteutuvien keskusteluiden avulla on mahdollista kuulla toisten ihmisten eriäviä mielipiteitä asioista, jolloin saadaan aikaan entistä laajempi ja syvempi käsitys opiskeltavista asioista.

Lahden ammattikorkeakoulun (2008, 4) opinto-oppaassa yhtenä opetusmuotona on verkossa tapahtuva opetus. Tutkimukseen vastanneista kaksi opiskelijaa olisi vähentänyt verkko-opetuksen määrää. Nykyään sosiaalialalla työskentelyssä käytetään kasvavassa määrin tietokoneita ja muita elektronisia laitteita, jotka ovat tulleet hyvin tärkeiksi vuorovaikutusta ja tiedonvälittämistä tukeviksi laitteiksi. Sosiaalialalla työskenteleviltä vaaditaan laajaa atk-laitteiden ja sähköisen median hallintaa. (Pohjola, Kääriäinen & Kuusisto-Niemi 2010, 278.) Kyseinen asia on luultavasti yksi syy, miksi ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmaan on sisällytetty tietotekniikan opintoja. Verkko-opetuksen määrää on todennäköisesti juuri verkonkäytön hallinnan edellytysten vuoksi pyritty sisällyttämään eri opintokokonaisuuksiin, jotta opiskelijat oppisivat verkon käytön ja pystyisivät hyödyntämään sähköistä yhteydenpitoa mahdollisimman laajasti työelämässä.

Lahden ammattikorkeakoulun (2008) opinto-oppaan mukaan Lahden ammattikorkeakoulussa sosionomiopiskelijoiden opetussuunnitelmaan on sisällytetty luovia ja toiminnallisia menetelmiä. Tutkimus osoitti, että molemmissa suuntautumisvaihtoehtoissa opiskelevat haluaisivat lisäävän luovien ja toiminnallisten opintojen määrää opetuksessa. Keränen, Nissinen, Saarnio & Salminen (2001, 106) toteavat, että sosiaalialalla on innostuttu luovien ja toiminnallisten menetelmien käyttämisestä asiakkaiden kanssa kommunikoinnissa. Asiakkaiden kanssa käytettäviä työtapoja voivat olla esimerkiksi rentoutus, toiminnalliset harjoitteet sekä piirustus. Kyseisillä keinoilla voidaan luoda yhteys ja vuorovaikutussuhde erilaisiin asiakkaisiin. Luovat ja toiminnalliset menetelmät toimivatkin usein työntekijän ja asiakkaan välisenä kommunikoinnin välineenä. Opinnäytetyön tutkimukseen vastanneet opiskelijat kokivatkin luovien ja toiminnallisten menetelmien oppimisen hyödylliseksi tulevaisuuden työelämää ajatellen.

Sosiaalipedagogisen aikuistyön ja lapsi- ja nuorisotyön opiskelijoiden välillä ei ollut eroja kysyttäessä, minkä aihealueen käsittelyä pitäisi vähentää tai poistaa. Kummatkin ryhmät olivat vahvasti sitä mieltä, että kaikki opintojaksot ovat tärkeitä, eivätkä he haluaisi vähentää tai poistaa minkään aihealueen käsittelyä. Murto ym. (2004, 44–45) toteavatkin, että ammattikorkeakoulut tarjoavat opiskelijoilensa kattavan opintojen kirjon, jotka harjaannuttavat opiskelijan taitoja haastavaan tulevaisuuden työhön. Opintojen monipuolisuus mahdollistaa sosiaalialan opiskelijoille laajan sosiaalialan tiedonsaannin ja kehittää opiskelijoiden moninaisia taitoja, sekä antaa erilaisia valmiuksia tulevaisuuden haasteellista työtä varten.

Opinnäytetyön kyselyyn vastanneista 3/15 sosiaalipedagogisen aikuistyön opiskelijasta olisi halunnut lisätä ammattiopintojen määrää opetussuunnitelmaan. He pitivät ammattiopintojensa määrää liian pienenä. Tällä hetkellä sosiaalipedagogisen aikuistyön opiskelijoilla on ammattiin suuntaavia opintoja yhtä ainetta kohden 3 op eli noin 81 tuntia. Ammattiin suuntaavia opintoja ovat esimerkiksi päihdetyön, lastensuojelun tai mielenterveystyön opinnot. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 9). Viisi opiskelijaa koki kyseisten aiheiden jäävän liian pintapuoliseksi eikä aiheeseen syvennytä tarpeeksi. Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opiskelijoista neljä toivoi lisää varhais- ja erityiskasvatuksen opintoja. Tällä hetkellä hei-

dän opetussuunnitelmassaan on varhaiskasvatusta 9 op ja erityiskasvatusta 4 op (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 8–9).

Lahden ammattikorkeakoulun sosiaalialan lapsi- ja nuorisotyön sekä aikuistyön suuntautumisvaihtoehtojen tutkinnot ovat koottu erilaisista opintokokonaisuuksista, jotka ovat tärkeitä sosionomitutkinnon suorittamiselle. Opintokokonaisuuksien opetuksessa opettajat käyttävät erilaisia opetusmuotoja. Esimerkkinä erilaisista opetusmuodoista ovat kontaktiopetus, itsenäisesti tai ryhmässä tehtävät kirjalliset työt, erilaiset tentit, ryhmätyöt ja tutustumiskäynnit sosiaalialan eri yksiköihin. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 4.) Erilaisilla opetusmuodoilla halutaan kehittää opiskelijoiden laaja-alaista ammattitaitoa, jota tarvitaan sosiaalialan työssä. Murto ym. (2004, 45) toteavat, että sosionomin työ vaatii työntekijältään erittäin monenlaisia valmiuksia. Sosiaalialan opinnoissa painotetaan vuorovaikutuksellisia taitoja, sosiaalialan työhön liittyviä perusvalmiuksia sekä työelämässä asioiden tutkimista ja kehittämistä koskevia taitoja. Sosionomin on myös tärkeää tuntea sosiaalialan etiikkaa. Sosiaalialalla työskentely vaatii sosionomilta edellä mainittujen asioiden tuntemusta ja tietämystä, joita opiskelijat kehittävät ja harjoittelevat sosiaalialan koulutuksessa.

5.6 Arvoja

Tutkimustuloksista ilmeni, että Lahden ammattikorkeakoulun arvot - joita ovat luottamus, asiakaslähtöisyys, avoimuus, toisen ihmisen arvostaminen sekä uudistuminen - näkyvät opiskelijoiden mielestä koulun toiminnassa sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden välisessä vuorovaikutuksessa. Kyseiset arvot ovat myös tärkeitä sosiaalialan arvoja. Seuraavaksi eritellään opiskelijoiden näkemyksiä arvojen toteutumisesta Lahden ammattikorkeakoulussa:

Luottamus näkyi kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mielestä esimerkiksi opettajien luottamuksena opiskelijoihin. Opiskelijat kokivat, että opettajat osoittavat luottamusta opiskelijoita kohtaan antamalla heille enemmän vastuuta opiskelus-

taan. Lyytisen ym. (2003, 38) mukaan ammattikorkeakouluissa opiskelu on koko ajan menossa enemmän opiskelijoiden itseohjautuvan työskentelyn lisääntymiseen. Ennen opettajalla oli enemmän vastuuta opiskelijan oppimisesta, mutta nykyään suuntana on, että tietojen ja taitojen oppiminen on enemmässä määrin opiskelijan omalla vastuulla. Opettajan työtehtävä on nykyään enemmän opiskelijan itsenäisen työskentelyn ohjaaminen ja tukeminen opinnoissa. Opinnäytetyön tutkimus kuitenkin osoitti, että opiskelijat kaipaivat enemmän lähiopetusta kuin luottamukseen perustuvaa itsenäisen työskentelyn ohjausta ja tukemista.

Asiakaslähtöisyys on yksi Lahden ammattikorkeakoulun arvoista. Opiskelijoista 2/3 oli sitä mieltä, että heidän mielipiteitä kunnioitettiin ja ne otettiin huomioon. Opiskelijoiden mukaan opettajat ottivat huomioon opiskelijoiden mielipiteet suunnitellessaan tuntien kokonaisuuksia, ja opiskelijat kokivat myös opettajien kuuntelevan sekä keskustelevan opiskelijoiden kanssa asioista.

Raunion (2009, 103–104) mukaan nykyään voimavarakeskeinen ajattelumalli on sidoksissa vahvasti asiakaslähtöisyyden kanssa. Ajattelumallissa tärkeänä tehtävänä on ottaa selvää asiakkaan mielipide asiasta ja lähteä etenemään hänen omista päämääristään. Asiakkaan omat päämäärät ja menetelmät ohjaavat työskentelyä koko prosessin aikana. Asiakaslähtöisyys on merkattu myös lakiin. Siinä todetaan, että asiakkaan saama palvelu tulee olla ihmisarvon mukaista. Sosiaalialan työssä asiakkaan mielipide tulee ottaa huomioon ja työntekijän tulee pitää salassa asiakasta koskevat asiat. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812, 2 luku, 4§.) Koulussa opiskelijat kokivat, että heitä huomioidaan ja mielipiteitään kuunnellaan sekä opiskelijat ja opettajat pystyivät yhdessä dialogiseen keskusteluun. Tämä osoittaa, että Lahden ammattikorkeakoulussa huomioidaan opiskelijaa eli asiakasta ja hänen tarpeita.

Avoimuus näkyy opiskelijoiden mielestä koulun ilmapiirissä. Opiskelijat pitivät koulun ilmapiiriä hyvänä. Opiskelijoiden mielestä he pystyvät tuomaan oman näkemyksensä ja mielipiteensä esille. Opiskelijat myös tunsivat, että heitä kuunnellaan ja heidän toiveensa otetaan huomioon. Opiskelijoiden tuntemus siitä, että

heidän mielipiteillä on merkitystä, on tärkeää opiskelijoiden koulussa viihtyvyyden kannalta.

Toisen ihmisen arvostaminen nousi esille neljän opiskelijan vastauksista siten, että heidän mielestään opettajat ottavat opiskelijoiden mielipiteitä huomioon. Toisen ihmisen arvostaminen on yksi sosiaalialan tärkeistä arvoista, joka ohjaa sosiaalialalla tehtävää työtä, mutta myös sosiaalialan koulutuksessa sen huomioon ottaminen on tärkeää. Raunion (2009, 104–105) mukaan jokainen ihminen on ainutkertainen ja ihmisen omat mielipiteet on otettava huomioon. Ihmisellä saattaa olla vaikeuksia jäsentää tai ymmärtää tilannetta elämässään, jolloin on tärkeää, että häntä tarvittaessa tuetaan ja ohjataan eteenpäin. Opiskelijoiden kohdatessa elämässään haasteita, jotka saattavat vaikuttaa opintoihin viivästytykseen, opettajat kuuntelevat, ohjaavat ja tukevat opiskelijoita vastoinikäymisissä.

Toisen ihmisen arvostaminen tulee esiin myös tasavertaisena kohteluna. Lahden ammattikorkeakoulun opinto-oppaassa (2008, 1) korostetaan muun muassa opiskelijoiden tasavertaista kohtelua sekä opiskelijoiden mielipiteiden kunnioitusta. Koulutuksessa jokaista opiskelijaa koskevat samat säännöt, joiden mukaan toimitaan. Jokainen opiskelija tulee hyväksyä sellaisena kuin on ja jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus vaikuttaa asioihin, jotka voivat olla opiskelijalle tärkeitä tai liittyä häneen itseensä.

Uudistuminen, joka on yksi Lahden ammattikorkeakoulun arvoista, näkyi opiskelijoiden mielestä erilaisissa hankkeissa ja projekteissa, joihin opiskelijat pääsivät mukaan. Opiskelijoiden mielestä myös uusia kursseja oli tullut valittaviksi koulutuksen aikana, joka kertoo Lahden ammattikorkeakoulun uudistavasta ja kehittävästä työtoteutuksesta. Opiskelijoille luodaan lisää valmiuksia kehittää omaa ammatillisuuttaan tulevaisuuden haasteita varten. Opinnäytetyön kyselyssä tuli esille myös se, että opiskelijat kokevat Lahden ammattikorkeakoulun kokeilevan uusia opetusmenetelmiä opetuksen uudistamiseksi. Korkeakoulut tekevätkin usein uudistuksia työtapoihinsa, mikä selviää myös korkeakoulujen oman toiminnan arvioinnista (Murto ym. 2004, 44). Ammattikorkeakoulut kehittävät ja uudistavat toimintojansa, jotta heidän antama koulutus vastaisi työelämän odotuksia ja tarpeita pa-

remmin (Karttunen 2003, 32). Nykypäivänä on hyvin tärkeää, että ammattikorkeakoulut ja työelämä tekevät yhteistyötä, koska silloin ammattikorkeakoulusta valmistuneet alansa ammattilaiset saavat alansa töitä ja työpaikat saavat töihin alansa asiantuntijoita. Murto ym. (2004, 49,50) toteavat sosionomien osaavan toimia sosiaalialan työtehtävissä, koska työelämän edustajilta on tullut hyvää palautetta sosionomien toiminnasta sosiaalialan työtehtävissä. Sosionomit saavatkin nykyään hyvin töitä omalta alaltaan.

Opiskelijoiden mielestä Lahden ammattikorkeakoulun arvot näkyvät koulun toiminnassa ja koulutuksessa. Tutkimustuloksista tuli vahvasti esille se, että opiskelijoiden mielestä Lahden ammattikorkeakoulun arvot eivät jää vain käsitteiksi opetussuunnitelmaan vaan ne näkyvät myös koulun ja opettajien toiminnassa sekä koulun ilmapiirissä.

5.7 Kansainvälisyys ja yrittäjyys opinnoissa

Tutkimustuloksista ilmeni, että kyselyyn osallistuneet opiskelijat pitävät kansainvälisyyttä suhteellisen tärkeänä asiana omaa tulevaisuuttaan ajatellen. Sen sijaan opiskelijat kokivat, että yrittäjyyden perusteiden osaaminen ei välttämättä ole kaikille tulevaisuudessa tärkeää. Opiskelijat kaipasivat yrittäjyyden olemista enemmänkin vapaaehtoinen lisäkoulutus siitä kiinnostuneille.

Kansainvälistyminen tuo mukanaan erilaisia etuja korkeakoulutukselle, mutta samalla se myös luo haasteita koulutukselle. International Association of Universities (IAU):n vuonna 2005 julkaiseman tutkimuksen mukaan yli 90 % vastaajista uskoi kansainvälisyyden mukanaan tuomiin etuihin. Kansainvälisyys mahdollistaa muun muassa paremmin koulutetun henkilökunnan saavuttamista, sekä laajempaa tiedon jakautumista. Toisaalta IAU:n tutkimukseen vastanneista 70 % uskoi myös siihen, että kansainvälisyys luo entistä suurempia haasteita korkeakoulutukselle. Merkittävimmät riskit kansainvälisyydessä liittyvät koulutusohjelmien kaupallis-

tumiseen, ulkomaalaisten arvosanojen suhteuttamiseen suomalaisiin arvosanoihin, sekä siihen, että koulutettu työvoima pakenee ulkomaille. (Knight 2007.)

Kansainvälisyys tuo mukanaan myös mahdollisuuden lähteä ulkomaille vaihto-opiskelijaksi tai harjoitteluun ammattikorkeakoulutuksen aikana. Opinnäytetyön tutkimuksen mukaan kaikkia opiskelijoita ulkomaille lähteminen ei kuitenkaan kiinnosta tai he eivät koe sitä mahdolliseksi omalla kohdallaan. Useasti kiinnostus lähteä opiskelemaan ulkomaille liittyy opiskelijan oman elämäntilanteen lisäksi myös hänen aikaisempiin kokemuksiin ulkomailta oleskelusta sekä kielitaitoon. On todettu, että myös opiskelijan perhetausta voi vaikuttaa mielenkiintoon lähteä ulkomaille opintojen aikana. (Lempinen & Tiilikainen 2001, 55.)

Kaikkia nykypäivän opiskelijoita ei yrittäjyys kiinnosta tai he eivät muutoin koe olevansa valmiita yrittäjiksi. Päijät-Hämeen Yrittäjien (2008) mukaan todellisuudessa yrittäjyydessä riittää samat valmiudet kuin työelämässä tai opiskelussa. Kyseisiä ominaisuuksia ovat ahkeruus, oma-aloitteisuus, palvelualttius, sosiaaliset taidot, joustavuus sekä itseluottamus. Yrittäjäksi ryhtyvältä vaaditaan myös halua kehittyä, luovuutta kehittää uusia ideoita, tavoitteisiin pyrkimystä sekä uskallusta kokeilla ja toteuttaa uusia asioita.

Tutkimuksessa saatujen vastausten perusteella Lahden ammattikorkeakoulun tulisi harkita uudelleen yrittäjyysopintojen säilyttämistä pakollisena opintona. Pakollisena olevat yrittäjyysopinnot saatetaan helposti kokea vastenmielisinä, eikä näin ollen mielenkiintoa opintoihin ja oppimiseen löydy. Jos yrittäjyysopinnot olisivat vapaaehtoisia ja niitä tarjottaisiin vain kiinnostuneille, kuten kansainvälisyyttä, motivaatio oppimiseen tulisi todennäköisesti olemaan parempi. Samalla yrittäjyysopintojen muuttaminen pakollisista vapaaehtoisiksi mahdollistaisi opetusresurssien lisäämistä opiskelijoiden toivomiin suuntaaviin ammattiopintoihin.

5.8 Opetussuunnitelma mukana sosionomiksi kehittämisessä

Kyselyyn vastanneet opiskelijat pitivät Lahden ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelman opetussuunnitelmaa monipuolisena, jonka opintovalikoima tuki heidän ammatillista kehittymistään. Lahden ammattikorkeakoulussa järjestettävän sosionomikoulutuksen perimmäisenä tavoitteena onkin taata opiskelijoille valmistuttuaan mahdollisimman laaja-alainen ammattitaito erilaisiin sosiaalialan tehtäviin. Mahdollisimman laaja-alaisen ammattitaidon edellytyksenä on niiden inhimillisten, sosiokulttuuristen sekä yhteiskunnallisten tekijöiden tunteminen, jotka vaikuttavat yksilöiden ja yhteisöiden hyvinvointiin ja toimintakykyyn. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 1.)

Kuten kaikissa opetussuunnitelmissa, myös Lahden ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutuksen opetussuunnitelmassa määritellään kunkin opintojakson keskeiset tavoitteet, käsiteltävät asiakokonaisuudet sekä opintojaksojen laajuus. Opetussuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös tarjottavan opetuksen ja käytännönharjoitteluiden määrä sekä valmistumiseen ja opintojaksojen suorittamiseen vaadittavat suoritukset. (Valtioneuvosto 2003.)

Lahden ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma pyrkii takaamaan sen, että koulutuksen myötä opiskelija saa kehitettyä omia valmiuksiaan tukea sekä yksilöiden että erilaisten yhteisöiden elämänlaatua ja selviytymiskykyä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Opetussuunnitelman tavoitteena on myös mahdollistaa opiskelijan ammattitaidon saavuttaminen, jossa yhdistyvät sekä riittävä teoreettinen että toiminnallinen osaaminen. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 1.)

Opiskelijoiden vastausten perusteella he kokivat, että monipuolinen opetussuunnitelma on tarjonnut heille ajattelemisen aihetta ja tuonut uusia kokemuksia, sekä sitä kautta edesauttanut heidän kehittymistään ammattitaitoisiksi sosionomeiksi. Lahden ammattikorkeakoulun opinto-oppaan 2008–2009 mukaan oppiminen ja ammatillinen kehittyminen voi olla teoreettisen tiedon lisääntymisen lisäksi myös

asioiden ymmärtämistä ja soveltamista käytäntöön, taidon kehittymistä, oman ajatusmaailman laajentumista sekä asioiden näkemistä uudella tavalla. Ammatillinen kehittyminen ja kasvaminen voidaan käsittää myös henkilökohtaisena muuttumisena persoonan tasolla. (Lahden ammattikorkeakoulu 2008, 1.)

5.9 Koulutuksen suosittelu

Lahden ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat olivat tyytyväisiä Lahden ammattikorkeakouluun ja siellä järjestettävään koulutukseen. Perälän (2006) mukaan tyytyväisyys muodostuu asiakkaan kokemasta laadusta. Hänen mukaansa laatu on asiakkaan näkökulmasta asiakkaan omien odotusten ja tarjottavien palveluiden vastaavuuden aste. Vastaavuuden aste syntyy, kun asiakas vertaa omia ennako-odotuksiaan saamiinsa todellisiin kokemuksiin. (Perälä 2006.)

Opiskelijoiden tyytyväisyys koulutukseen käy selkeästi ilmi opiskelijoiden antamista vastauksista. Jokainen neljästäkymmenestä kysymykseen vastanneesta olisi omasta mielestään valmis suosittelemaan Lahden ammattikorkeakoulua ja sosiaalialan koulutusta toisille. Voidaankin siis olettaa, että Lahden ammattikorkeakoulu on antanut opiskelijoilleen laadukasta opetusta, jonka vuoksi opiskelijat ovat erittäin tyytyväisiä kouluun ja koulutukseen.

6 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyön tutkimukseen osallistui neljäkymmentä toisen vuoden sosionomiopiskelijaa. Opinnäytetyön tekijöiden mielestä osallistujamäärä on laadulliseen tutkimukseen tarpeeksi kattava ja tältä kannalta opinnäytetyön tutkimustulokset ovat luotettavia. Lisäksi opinnäytetyön tekijöitä oli kolme, mikä osaltaan auttoi saavuttamaan luotettavan opinnäytetyön, koska näin opinnäytetyön tekijät pystyivät minimoimaan virheet ja analysoimaan tulokset monipuolisemmin.

Ennen varsinaisten kyselyiden tekoa opinnäytetyön tekijät testasivat kyselylomakkeen toimivuuden ja kysymysten selkeyden viidellä ulkopuolisella henkilöllä. Testauksen jälkeen epäselvät ja liian johdattelevat kysymykset muokattiin uudelleen, jotta kysymykset saatiin mahdollisimman yksiselitteisiksi ja näin ollen minimoitua mahdollisten hylättävien vastausten määrää.

Lahden ammattikorkeakoululta anotun tutkimusluvan lisäksi opinnäytetyön tekijät pyysivät opettajilta lupaa tulla täyttämään tutkimuksen kyselylomakkeet kohderyhmillä. Tekijät olivat mukana kyselylomakkeiden täyttämistilaisuudessa, jotta he pystyivät tarkkailemaan sitä, että jokainen täyttää kyselylomakkeen itse eikä kysymyksistä tai vastauksista keskusteltaisi keskenään. Lisäksi opinnäytetyön tekijät kertoivat tarkasti kohderyhmälle opinnäytetyön tavoitteesta, täyttöohjeista ja oman mielipiteen tärkeydestä luotettavan opinnäytetyön saavuttamiseksi.

Täyttämistilaisuudessa kaksi opiskelijaa vaihtoi keskenään mielipiteitä kyselylomakkeista, mutta varsinaista keskustelua ei syntynyt. Opinnäytetyön tekijät kokivat, ettei mielipiteiden vaihtaminen täyttämistilaisuudessa vaikuttanut opinnäytetyön luotettavuuteen tai kyselylomakkeiden hylkäämiseen, koska varsinaista keskustelua ei syntynyt.

Kohderyhmän henkilöiden palauttaessa kyselylomakkeita, opinnäytetyön tekijät käänsivät kyselylomakkeet väärin päin. Lisäksi täytetyt kyselylomakkeet laitettiin yhteen kirjekuoreen, jotta kyselylomakkeen täyttäjät pysyisivät anonyymeinä eivätkä muut kohderyhmään kuuluvat näkisi kyselylomakkeiden vastauksia.

Tutkimustuloksia analysoitaessa ja niistä raportoitaessa opinnäytetyön tekijät ovat sitoutuneet kertomaan saaduista tuloksista totuudenmukaisesti, selkeästi ja kattavasti. Tähän opinnäytetyön tekijät pyrkivät nostamalla kirjallisessa raportoinnissa esille pääasiassa enemmistön mielipiteitä kuvaavia lainauksia saaduista vastauksista. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden vastauksia lainatessa opinnäytetyössä noudatettiin empiirisen analyysin periaatteita, joiden mukaan tutkijan tulee etiikan näkökulmasta varmistaa se, että yksittäisiä vastaajia ei tunnisteta. Vastaajien anonymiteetin mahdollistamiseksi opinnäytetyön tekijät ovat muutamassa lainauksessa häivyttäneet vastaajien tunnistamiseen vaikuttavia tietoja. Lisäksi opinnäytetyön tekijät ovat huolehtineet siitä, että heidän lisäksi kukaan muu ei ole nähnyt täytettyjä kyselylomakkeita.

Kirjalliseen raporttiin on käytetty kattavasti lähdeaineita, joissa on ajanmukaista ja luotettavaa tietoa. Opinnäytetyön tekijät ovat lisäksi huolehtineet siitä, että tarpeelliset lähdeviitteet sekä lähdeluettelo löytyvät raportista. Opinnäytetyön tekijät eivät ole plagioineet tekstiä lähdemateriaalista.

7 POHDINTA

Sosiaalialan työ koetaan usein haasteellisena, mielenkiintoisena sekä monipuolisena. Samalla sosiaalialan työhön yhdistetään myös mahdollisuus auttaa sekä "ihmisläheisyys". Sosiaalialalle hakeutuneita opiskelijoita yhdistää halu työskennellä ihmisten parissa.

Koulutusalan ja -paikan valinta edellyttää perehtymistä siihen, mitä todellisuudessa tulee koulutuksen aikana opiskelemaan ja millaista tuleva työ kyseisellä alalla tulee olemaan. Nykypäivänä internet tarjoaa mahdollisuuden helppoon ja nopeaan tapaan saada tarvittavaa tietoa ennen alan valintaa. Ammattikorkeakoulujen internetsivujen tulisikin olla informatiiviset ja selkeät, sekä ulkoasun houkutella opiskelijoita hakeutumaan koulutukseen. Usealle sosionomiopiskelijalle koulutuksen sisältö ja tulevat työtehtävät selkiytyvät vasta koulutuksen aikana, joten ammattikorkeakoulujen tulisi selkeyttää internetsivujaan niin, että tieto olisi helposti saatavilla ja selkeää. Sosiaalialan koulutusta järjestävät ammattikorkeakoulut voisivat esimerkiksi avata sosionomi-käsitettä internetsivuillaan, tuoda enemmän konkreettisia esimerkkejä sosionomien työtehtävistä tai työpaikoista sekä esitellä koulutuksesta valmistuneita sosionomeja työtehtävissään. Näin ollen hakeutumista suunnittelevat nuoret saisivat luotettavaa ja selkeää tietoa tulevasta ammatistaan, eikä heidän tarvitsisi turvautua erilaisiin internetin keskustelupalstoihin, joilla tieto ei aina ole kovin luotettavaa.

Ammattikorkeakouluissa opiskelua pidetään usein haasteellisena, eivätkä opiskelijat aina luota omiin lähtökohtiinsa. Opiskelijoiden henkilökohtaiset rajoitteet, aiempi koulutus ja mahdollinen työttömyys laskevat usein opiskelijoiden varmuutta opinnoissa pärjäämisestä. Epävarmuus opinnoista selviytymisestä vaikuttaa hakeutumispäätöksen lisäksi helposti myös opiskelumotivaatioon. Korkeakoulutuksessa tulisi ottaa entistä enemmän huomioon opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja oppimistavat, jotta saataisiin luotua opiskelijoille positiivinen mielikuva selviytymisestä. Opiskelijoiden itsevarmuutta voisi lisätä jo hakeutumisvaiheessa antamalla opiskelijoille enemmän tietoa koulutuksen ja lähiopetustuntien konk-

reettisistä sisällöistä, jotta hakeutuvat saisivat itsevarmuutta ja luottamusta siitä, että heillä on mahdollisuus menestyä opinnoissa.

Opinnäytetyön tutkimukseen osallistuneet opiskelijat olivat pääosin tyytyväisiä opetuksen sisältöön. Opiskelijoiden itsenäisen opiskelun määrää sekä verkko-opetusta on lisätty viime vuosina, vaikka opiskelijoiden mielestä lähiopetustunnit ovat tärkeämpiä. Verkko-opetusta tulee kuitenkin antaa ammattikorkeakoulussa, koska tietokoneiden ja muiden laitteiden hallinta on tärkeää teknologisoituvassa yhteiskunnassa.

Lahden ammattikorkeakoulu voi halutessaan käyttää opinnäytetyön tuloksia hyväkseen ja muokata tarvittaessa opintokokonaisuuksien sisältöjä tarkoituksenmukaisemmiksi sekä opiskelijoita palveleviksi. Kaiken kaikkiaan Lahden ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat olivat tyytyväisiä koulutukseen ja he olisivat valmiita suosittelemaan koulutusta muille.

8 JATKOTUTKIMUSAIHEET

Opinnäytetyön tekijöiden mielestä opinnäytetyö toimi esitutkimuksena, josta voi tulevaisuudessa tehdä monia erilaisia tutkimuksia. Opinnäytetyön tutkimusta voidaan tulevaisuudessa käyttää hyväksi sosionomiryhmien lisäksi myös muilla Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoilla kysymyksiä muokkaamalla kohderyhmää koskeviksi. Lahden ammattikorkeakoulu voi näin ollen saada tarpeellista tietoa koulutuksen merkityksestä ja sisällöstä, jolloin voidaan myös muokata koulutusta tarkoituksenmukaiseksi.

Opinnäytetyön tekijöiden mielessä heräsi tutkimuksen analysointivaiheessa kysymys, miten läheisten merkitys vaikuttaa opiskelijoiden koulutukseen hakeutumiseen. Tutkimuksen mukaan suurin osa oli valinnut Lahden ammattikorkeakoulun opiskelupaikakseen juuri sen sijainnin vuoksi. Tulevaisuudessa voitaisiin tutkia tarkemmin esimerkiksi sitä, kuinka kauas kotipaikkakunnaltaan nuoret ovat valmiita lähteä opiskelemaan.

Sosionomiopiskelijat olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä koulutuksen sisältönsä toisena opiskeluvuotenaan. Tulevaisuudessa voitaisiin selvittää myös, ovatko työelämässä olevat sosionomit edelleen tyytyväisiä koulutuksen sisältöön vai olisivatko he halunneet oppia myös jotakin muuta koulussa ollessaan.

LÄHTEET

1. Kirjalliset lähteet

Borgman, M. 2006. Teoksessa Vuorensyrjä, M., Borgman, M., Kemppainen, T., Mäntysaari, M. & Pohjola, A. Sosiaalialan osaajat 2015. Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointihanke (SOTENNA): loppuraportti. Sosiaalityön julkaisusarja 4. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 157–229.

Borgman, M., DalMaso, R., Hakonen, S., Honkakoski, A. & Lyhty, T. 2001. Sosionomin (AMK) ydinosaaminen. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen verkoston loppuraportti. Rovaniemi: Pohjolan Painotuote Oy.

Erola, H. 2004. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2004: 16. Helsinki: Edita Prima Oy

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki : Tammi

Kananen, J. 2008. KVALI. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulu : Jyväskylän yliopistopaino.

Karttunen, P. 2003. Tietävien käytännön osaajien kouluttaminen sosiaali- ja terveysalalla. Teoksessa: Kauppi, A. & Huttula, T. (toim.) Laatu ammattikorkeakouluihin.. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 7:2003. Helsinki: Edita.

Keränen, E., Nissinen, P., Saarnio, T., Salminen, M. 2001. Sosiaalialan työn uudet ulottuvuudet. Helsinki: Tammi.

Lempinen, P. & Tiilikainen, A. 2001. Opiskelijatutkimus 2000. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 21/2001. Helsinki: Yliopistopaino.

- Lyytinen, A., Kuusinen, R. & Niemonen, H. 2003. Näkökulmia ammattikorkeakoulun rooliin innovaatiojärjestelmässä. Työraportteja 66/2003 Working Papers. Tampere: Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos, Työelämän tutkimuskeskus.
- Murto, L., Rautniemi, L., Fredriksson, K., Ikonen, S., Mäntysaari, M., Niemi, L., Paldanius, K., Parkkinen, T., Tulva, T., Ylönen, F. & Saari, S. 2004. Eettisyyttä, elastisuutta ja elämää. Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan arviointi yhteistyössä työelämän kanssa. 5:2004. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja. Helsinki: Tammer-paino Oy.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.
- Nieminen, M. & Ahola, S. 2003. Ammattikorkeakoulun paikka. Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 60. Turku: Turun yliopisto.
- Nummenmaa, A.R. 2002. Ammattikorkeakoulu oppimisympäristönä. Teoksessa: Liljander, J-P. (toim.) Omalla tiellä. Ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki : Edita Prima Oy.
- Pohjola, A., Kääriäinen, A. & Kuusisto-Niemi, S. (toim.) 2010. Sosiaalityö, tieto ja teknologia. Juva: WS Bookwell Oy.
- Raunio, K. 2009. Olennainen sosiaalityössä. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.
- Viinamäki, L. 2008. Sosionomi (AMK) koulutus- ja työmarkkinakansalaisena. Teoksessa: Viinamäki, L. (toim.) 14 puheenvuoroa sosionomien (AMK) asemasta Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja julkaisuja 2/2008.

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

2. Elektroniset lähteet

Ahokas, J., Honkatukia, J. & Marttila, K. 2010. Tutkimukset 154. Työvoiman tarve Suomen taloudessa vuosina 2010–2025. [viitattu 12.8.2010] Saatavissa: http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/t154.pdf

Kela. 2009. Määrä. [viitattu 13.7.2010] Saatavissa: <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/160508102322JP?OpenDocument>

Knight, J. 2007. Internationalization Brings Important Benefits as Well as Risks. International Higher Education, the Quarterly publication of the Boston College Center for International Higher Education (Number 46, Winter 2007). [viitattu 25.8.2010] Saatavissa: http://123.202.171.126:2101/iau/internationalization/pdf/article_IHE.pdf

Lahden ammattikorkeakoulu 2007. Kehittämisen strategia 2007-2010. Lahden ammattikorkeakoulun hallitus 17.4.2007 §38 & Päijät-Hämeen koulutus konsernin hallitus 28.5.2007 §102. [viitattu 29.10.2010] Saatavissa: http://www.lamk.fi/material/kehittamisen_strategia_2004_2010.pdf

Lahden ammattikorkeakoulu 2008. Sosiaalialan koulutusohjelman Opinto-opas 2008–2009. [viitattu 5.3.2010] Saatavissa: http://www.lamk.fi/material/ops0809_stl_sosala.pdf

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812. [viitattu 18.9.2010] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Lindberg, J. & Tolonen, M. 2005. Vastavalmistuneiden urapolut. Vuosina 2003-2004 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. [viitattu 13.8.2010]. Saatavissa: http://www.talentia.fi/files/1656_Urapolut2005.pdf

Opintoluotsi 2002. Koulutustiedon saatavuus ja laatu. Opintoluotsin raportti nro 2. [viitattu 12.8.2010]. Saatavissa: <http://www.opintoluotsi.fi/File/7430152a-c232-471b-8b76-ef53dc0df4b2/Koulutustiedon%20saatavuus%20ja%20laatu.pdf>

Perälä, M.-L. 2006. Asiakkaan näkökulma laatuun. Perusterveydenhuollon tutkimus. Sisä-Suomen ja Pohjanmaan yliopistollisen terveystieteiden keskuskeskustuksen ja PERTTU -projektin yhteinen seminaari 15.9.2006. [viitattu 2.9.2010] Saatavissa: <https://www.tay.fi/laitokset/tsph/perttu/pdf/Perala.pdf>

Päijät-Hämeen Yrittäjät 2008. Oletko valmis yrittäjäksi? [viitattu 15.9.2010] Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/minustakoyrittaja/valmis-yrittajaksi/>

Talentia. 2005. Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan eettiset ohjeet. Sosiaalialan korkeastikoulutettujen ammattijärjestö Talentia. Helsinki: Ammattieettinen lautakunta. [viitattu 17.9.2010] Saatavissa: http://www.talentia.fi/files/1649_Etiikkaopas2005.pdf

Kyselylomake

Kyselyn päätavoitteena on selvittää tekijöitä, jotka vaikuttavat sosionomikoulutukseen hakeutumiseen. Kyselylomake koostuu neljästä eri osiosta: omista taustatiedoistanne, koulutukseen hakeutumisesta, koulutuksen sisällöstä sekä tulevaisuudestanne.

Kysely toteutetaan osana kolmen Lahden ammattikorkeakoulun sosionomi-opiskelijan opinnäytetyötä.

Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan kaikkiin kysymyksiin. Ennen kuin vastaatte, lukekaa koko kysymys ja sen kaikki vastausvaihtoehdot. Vastaukset annetaan joko ympäröimällä sopiva vaihtoehto/vaihtoehdot tai kirjoittamalla vastaus sille varattuun kohtaan.

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1. Ikä	1...18–24 4...45–54	2...25–34 5...55–	3...35–44
2. Sukupuoli	1...nainen	2...mies	
3. Pohjakoulutus	1...Lukio / Yo 2...Toisen asteen koulutus, lähihoitaja 3...Toisen asteen koulutus, muu 4...Muu, mikä? _____		
4. Suuntautuminen	1...Sosiaalipedagoginen aikuistyö 2...Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö		

KOULUTUKSEEN HAKEUTUMINEN

Seuraavat kysymykset käsittelevät hakumotiivejanne. Vastatkaa kysymyksiin omin sanoin.

5. Mitkä asiat vaikuttivat hakeutumiseenne sosionomikoulutukseen?

---

6. Miksi hakeuduitte opiskelemaan juuri Lahden ammattikorkeakouluun?

---

7. Miten perehdyitte sosionomikoulutuksen sisältöön ennen hakeutumistanne Lahden ammattikorkeakouluun ja mistä saitte tietoa Lahden ammattikorkeakoulusta?

---

8. Oliko mielessänne joitakin tekijöitä tai asioita, joiden takia Teitä epäilytti lähteä opiskelemaan?

---

9. Oliko Teillä tietoa sosionomin työtehtävistä ja työpaikoista ennen kuin hakeuduitte opiskelemaan?

KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Seuraavat kysymykset käsittelevät Lahden ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen sisältöä. Vastatkaa kysymyksiin omin sanoin.

10. Mihin aiheisiin mielestänne pitäisi panostaa enemmän ja mitä aiheita voisi mielestänne käsitellä vähemmän koulutuksessanne?

---

11. Lahden ammattikorkeakoulun arvot ovat luottamus, avoimuus, asiakaslähtöisyys, toisen ihmisen arvostaminen ja uudistuminen. Miten nämä mielestänne näkyvät koulutuksessanne?

---

12. Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalla kannustetaan myös kansainvälisyyteen ja yrittäjyyteen. Miten nämä mielestänne näkyvät koulutuksessanne ja ovatko ne mielestänne tarpeellisia koulutuksessa?

---

13. Miten Lahden ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen opetussuunnitelma on tukenut kehittymistänne päteväksi sosionomiksi?

TULEVAISUUS

Seuraavat kysymykset käsittelevät tulevaisuuteen liittyviä asioita. Vastatkaa kysymyksiin omin sanoin.

14. Mitä haluaisitte tulevaisuudessa vielä oppia sosionomikoulutuksessa?

---

15. Voisitko kuvitella suosittlevanne Lahden ammattikorkeakoulussa järjestettävää sosionomikoulutusta tuttavillenne? Miksi / miksi ette?

KIITOS VASTAUKSISTANNE!